

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0419 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

Lærer av å bygge egen skole

Byggmestrene vil
slanke BNL **S.12**

Tømrere tar beina
fatt for turfolket **S.26**

Nå er verdensmesteren
også tømrmester **S.42**

ABRAKA BADBRA

- MAGI PÅ BADET

KLIKK HER
FOR MER INFO

Endelig et selvklebende membransystem for våtrom.
Magien starter på membra.no

Forbundet kan stå sterkere alene

Byggmesterforbundets styre vil ha en drastisk slanking av Byggenæringens Landsforening, og fremmer et forslag for BNLs generalforsamling om det. Forslaget tar forbehold om godkjenning fra forbundets landsmøte. Det handler om å redusere BNLs virksomhet til det som har med arbeidsgiverspørsmål å gjøre, og legge ned nesten to tredeler av dagens virksomhet. Forslaget har vakt overraskelse i BNL, og det er svært lite sannsynlig at det får gjennomslag på BNLs generalforsamling.

Forslaget ble vedtatt sendt på en historisk dag, nøyaktig 100 år etter at forbundet ble stiftet i Oslo.

«Om det velger å gå sine egne veier, kan forbundet bli sterkere og tydeligere i saker som er viktige for medlemmene.»

de har av den. Argumenter for landsforeningen har til nå gjerne handlet om arbeidsgiver- og næringspolitikk. Det er også i arbeidsgiverspørsmål Byggmesterforbundets styre mener BNL gjør god nytte for seg. I næringspolitikken derimot, har forholdet mellom forbund og landsforening slått sprekker. Det er nok å nevne to saker det siste året: Nye regler for innleie som krever sentral tariffavtale, som forbundet var imot, men som BNL støttet, og seriositetskravene som BNL signerte sammen med blant andre Difi, mot Byggmesterforbundets vilje. Forbundet mente det er riktigere å innføre Oslo-, Skiens- og Telemarksmodellene.

Byggmesterforbundet har krevd endringer i BNL tidligere, og fått aksept for sine ønsker i strategidokumenter seinst i 2016. Men hevder det nå blir for stor avstand mellom vedtatt strategi og faktisk handling i enkeltsaker.

Det er derfor mye som tyder på at det blir naturlig for forbundet å gå sin egen vei. Det må settes inn krefter og penger som til nå er brukt på landsforeningen, på å styrke seg lokalt, bli mer synlig og arbeide mer direkte for saker som betyr noe for medlemmene. Ambisjonen er selvsagt at dette til sammen skal stoppe den negative medlemsutviklingen. Om de lykkes med det, vil forbundet så å si bli stiftet på nytt, på sin egen 100 års dag.

Dersom det blir vedtatt på landsmøtet, vil forslaget innebære en like stor historisk milepæl som stiftelsen. Selv om styreleder og daglig leder ikke vil si hva de tror kan bli konsekvensen for forbundet om forslaget ikke får støtte på BNLs generalforsamling, vil nok mange andre se at det må innebære en utmelding.

Blant forbundets medlemmer er forslaget hittil møtt med en øredøvende taushet, og det er ikke så overraskende. Mange har spurt seg hva BNL er og hvilken nytte

Per Bjørn Lotherington

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

BYGGMESTEREN

UTGAVE 04/19 - ÅRGANG 93

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,
Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo
E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON
ansvarlig redaktør
Direkte tlf: 917 21 550
E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØ
webansvarlig
Direkte tlf: 917 63 644
E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHE KROGDAHL
Direkte tlf: 948 84 001
E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger
Oppslag (385x260 mm): 36.500,-
1/1 side (185x260 mm): 25.950,-
1/2 side (185x130/90x260 mm): 18.400,-
1/4 side (90x130/185x65 mm): 10.130,-
Bilag: 18.000 - 38.300,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Christopher Kunø

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 12. april

NESTE UTGIVELSE: 22. mai

GRAFISK UTFORMING: Jan Almås

TRYKK: 07 Media AS

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34

E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER

Blad + full digital tilgang: 790,-

Medarbeidere/lærlinger/studentere

blad + full digital tilgang: 450,-

Full digital tilgang: 640,-

Opplag: 5.622

Opplagskontrollert av Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 39.000

(Kilde: Kantar Media Fagpresse 2018)

Min bedrift

Helt frem til i dag har de fleste byggmestere hatt utfordringer med å holde oversikt over bestillinger og materialer på byggeplassen. Vi vet, for vi har 370 års erfaring. I dag tilbyr Maxbo Proff den digitale tjenesten «Min bedrift», et effektivt verktøy for innkjøp og prosjektstyring på byggeplassen. For med god oversikt blir ikke jobben bare gjort, men godt gjort.

*Et arbeidslag fra Oslo tar seg en
velfortjent pause under byggingen
av Fridtjof Nansens plass 7.
Året er 1949.*

MAXBO
Proff

INNHold

NYHETER

Fredrikstads nye arealplan vil endre på mye.....	8
Byggmestrene vil slanke BNL.....	12
Første storkontrakt er klar.....	14
– Ikke vent til du er 67 med å slippe til yngre krefter.....	16
Norgeshus feiret et toppår.....	18

REPORTASJER

Lærer på eget massivtrebygg.....	20
Tømrerne tar beina fatt for turfolket.....	26
Gammelt hus blir staselig bolig.....	30
Bygger skikkelig for alle.....	32

TØMREREN

Studentene hogger seg inn i materiallæra.....	38
Nå er verdensmesteren også tømrmester.....	42
Elektropulser driver fukten ut av kjelleren.....	44
Breie kledningsbord gir suksess i Mosvik.....	46
Produktnyheter.....	48

FAG

Sprek 60-åring setter rekorder i byggdetaljer.....	50
--	----

LAUG OG FORBUND

Byggmesterforbundet Vestfold feirer sine første 100 år.....	54
FIAs hjørne: Halvspilt kamp mellom læringer og bemanningsbransjen.....	57

30 Gammelt hus blir staselig bolig

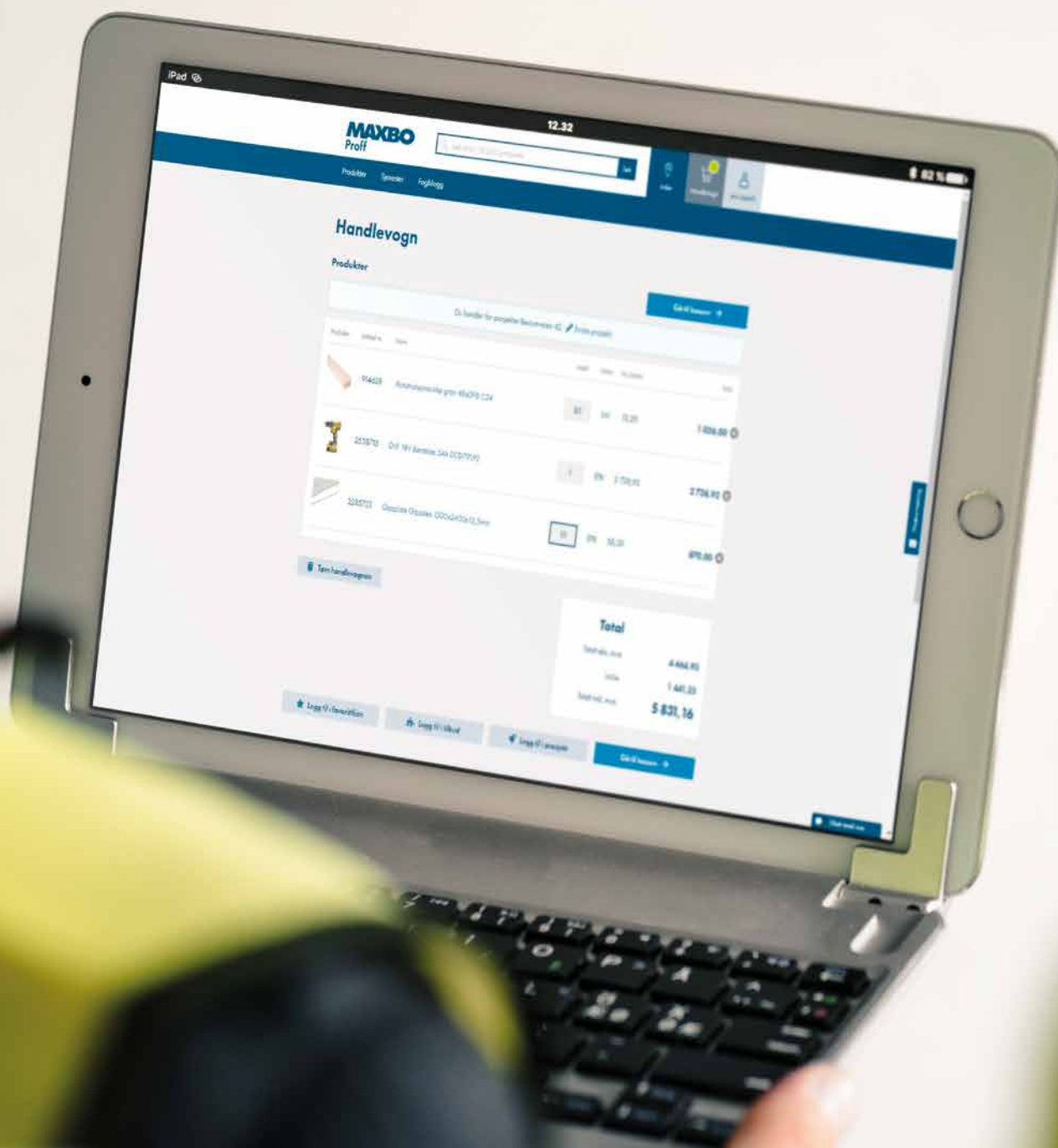

32 Bygger skikkelig for alle

26 Tømrerne tar beina fatt for turfolket

Min bedrift

KLIKK HER
FOR MER INFO

Den digitale tjenesten "Min bedrift" er en døgnåpen selvbetjeningsløsning. Den gir deg enkel tilgang til dine avtalepriser på nett. Du får også god oversikt over fakturaer, ordre og leveranser på byggeplassen. En enklere arbeidsdag, med alt på ett sted. Se mer på maxboproff.no

MAXBO
Proff

73 år og fortsatt i tømrerjobb

HØNEFOSS: I nærmere 50 år har Svein Haraldsen (73) vært tømrer. Han kunne pensjonert seg for seks år siden, men ser ingen grunn til å gi seg, forteller Ringerike Blad.

Da han var over 60, ble han ansatt i Høyt & Lavt, der han fortsatt er i full jobb.

– Hadde jeg ikke kjent de som dri-

ver firmaet, ville de vel ikke ansatt en som er så oppe i åra, smiler han. Arbeidsgiveren Runar Slålien, er ikke enig. Han skryter av Haraldsen fordi han aldri er borte fra jobben og at han gir kundene en god følelse av trygghet når han kommer.

– Om vi setter en lærling til å jobbe med ham, trives de sammen! forteller Slålien.

35-årige Haakon Linnerud var sammen med Haraldsen om å restaurere gamle arbeiderboliger da avisa var på besøk. Han forsikrer at eldstemann ikke er noen sinke, og roser ham for å være aktiv i faget så lenge:

– Ingen i min generasjon kommer til å jobbe like lenge som ham, sier han til lokalavisa.

NYHETER

Fredrikstads nye arealplan vil endre på mye

FREDRIKSTAD: Ordfører Jon-Ivar Nygård (Ap) tror det skal finnes løsninger som gjør at også byggmesterne blir fornøyd med den nye arealplanen.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Mange av de lokale håndverkerbedriftene frykter den nye arealplanen som foreslår store endringer i hvilke boligtyper som skal tillates framover.

Høringsfristen for arealplanen var 1. april og kommunen har fått inn mange uttalelser. Blant annet fra Byggmesterforbundet Østfold som mener at forslaget er for strengt og ensidig:

– De fleste innbyggerne i storkommunen ønsker seg en variert boligbygging – ikke ensidig satsing på høyblokker i sentrum. Lokale firmaer frykter at bemanningsbyråer skal bli brukt i stor stil med velkjente konsekvenser, sier regionleder Frank Pedersen.

Flere av medlemmene hans har fått beskjed om at de ikke

«Byggmesterne skal bli hørt i høringsrunden og de har fortsatt en reell påvirkningsmulighet.»

Ordfører
Jon-Ivar Nygård

vil få muligheten til å søke om nybygging.

– Det er katastrofestemning blant byggmesterne. Konsekvensene for byggmesterne, særlig for alle som har spesialisert seg på eneboliger og småhus, er at de mister driftsgrunnlaget sitt. Da vil det ikke gå rundt, sier Pedersen.

SKRUR OM UTVIKLINGEN

– I Fredrikstad har vi et veldig spredt arealmønster fordi vi

består av fem tidligere kommuner som ble slått sammen i 1994. Nå som vi skal fortette, oppleves det som en stor endring. Blir arealplanen vedtatt slik den er foreslått, blir det strengere, sier ordfører Nygård til Byggmesteren.

Nygård forklarer at det både er nasjonale og lokale grunner til at boligbyggingen må endres.

– Det er over åtte år siden Fredrikstad gjennomgikk

arealplanen. Det har skjedd mye på klima- og miljøfronten på de årene. Norge har inngått klimaforlik i Paris, som betyr at vi både er pålagt og styrt til økt fortetting i byene våre.

Den lokale grunnen er at boligmarkedet i stor grad består av eneboliger.

– Før man kritiserer ny politikk, kan det være greit å vite hvor vi står: Fredrikstad er nok blant de byene i landet med aller høyest enebolig-

Svein Haraldsen og Haakon Linnerud. (Foto: Pål Trygve Mannsverk, Ringerike Blad)

dekning målt mot byens størrelse. Selv om vi bare bygger leiligheter og blokker de neste fire årene – som jeg ikke tror vil skje – så vil det fortsatt være en høy andel eneboliger her, sier Nygård og minner om at ny arealplan vil tillate nybygging av eneboliger i noen områder.

– Det er ikke sånn at det IKKE skal bygges nye eneboliger i Fredrikstad. Vi skrur om, men beholder noen arealer til eneboliger i planen – så får vi se igjen når dette er ferdig politisk behandlet, sier ordføreren.

Kommunen skal ta imot innspillet fra Byggmesterforbundet Østfold. Han understreker at høringsforslaget ikke er endelig vedtatt.

– Vi håper at kommunen tar hensyn til innbyggernes boligønsker og nedjusterer kravene sine på noen områder, sier regionleder Frank Pedersen.

VIL FØLGE MED PÅ ROT-MARKEDET

Kommunen tror at tilførselen av tusenvis av nye leiligheter i sentrumsområdene vil endre boligmarkedet.

– Med en økt satsing på boliger får vi større sirkulasjon av eksisterende eneboliger. De mer voksne boligeierne vil flytte fra eneboligene til leiligheter i byen. Det gir en god sirkel som frigjør eneboligene til den yngre generasjonen som ønsker å bo sånn, forklarer Nygård.

Den utviklingen må byggmesterne tilpasse seg.

– Når nye generasjoner flytter inn i eneboliger, blir det omfattende oppussing og ombygging av boligene. Det er et marked der, selv om vi eventuelt bygger færre eneboliger i framtida.

– Byggmesterne er bekymret for at de ikke kan konkurrere i Fredrikstads ROT-marked fordi dette er fullt av useriøse firmaer?

– Det ønsker vi ikke, vi må derfor se om vi har virkemidler som kan bidra til en seriøs og ansvarlig bransje. Vi må undersøke hva vi kan gjøre for å opprettholde en seriøs byggebransje som leverer tjenester her, svarer Jon-Ivar Nygård.

ALLE MÅ TILPASSE SEG

– I sitt høringsinnspill ber byggmesterne i Østfold om at Fredrikstad sikrer variasjon i

nybyggingen – at arealplanen blir mer fleksibel i randsonene?

– I kommuneplanen vil det ligge retningslinjer om å vedlikeholde befolkningsmengden i alle våre lokalsamfunn. Da må det bygges tilstrekkelig på disse plassene til at vi får den sirkulasjonen som skal til. Så det må være boligbygging i lokalsentrene utenfor byen, svarer ordføreren og legger til:

– Faktorer som skolekapasitet vil være avgjørende for hvor mye som kan bygges i det enkelte området, sier Nygård. Han tror ikke det er noen god løsning å legge opp til en økt utbygging i mer perifere strøk av kommunen.

– Det vil jo ha den stikk motsatte effekten av det vi er pålagt og ønsker oss: Lavest mulig transportbehov.

Han håper at den nye arealplanen også kan ivareta næringsgrunnlaget for lokale byggmestere. Men da må de omstille seg.

– Når politikken legges om, vil det være krevende for dem som har tilpasset seg den gamle. Men jeg er optimist: Vi skal finne løsninger som gjør at også byggmesterne blir fornøyd. Optimalt fornøyd tror jeg ikke de blir, fordi vi ikke kan fortsette som før. Men at Fredrikstad skal være et marked for dem i framtida, det er jeg overbevist om, konkluderer ordfører Jon-Ivar Nygård. ■

POWER to the people!

Nye XtremFix+ gir deg enda bedre og umiddelbar heft.

Lim, monter, slipp! Og det sitter.

www.casco.no

BUILDING TRUST

Nytt tettesystem

KLIKK HER
FOR MER INFO

er på vei

Vi fyller på med nye produkter og nyttig kunnskap.
Følg med i butikken og på mataki.no

Byggmestrene vil slanke BNL

OSLO: Lengre tids murring mellom Byggmesterforbundet og Byggnæringsens Landsforening (BNL) har nå fått byggmestrene til å foreslå en drastisk slanking av BNL.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– I løpet av det kommende året bør landsforeningen begrense seg til å drive med arbeidsgiverspørsmål, konkluderer Byggmesterforbundet i et forslag som fremmes for BNLs generalforsamling i mai.

STOPPE MEDLEMSNEDGANG

I en lang begrunnelse for forslaget, peker Byggmesterforbundet på en negativ medlemsutvikling de siste åra som ses i sammenheng med manglende resultatoppnåelse og synlighet. Forbundet må satse på å framstå mer presist og selvstendig i profilering av saker og bli en tydeligere aktør lokalt, framgår det.

ROS FOR TARIFF

Byggmestrene mener BNL gjør en god jobb med arbeidsgiverspørsmål og at

Styreleder Per Ove Sivertsen og nestleder Thor Steinar Sandvik i Byggmesterforbundet. (Arkivfoto)

det er mange felles interesser i næringen innenfor tariff og overenskomst som det er naturlig at landsforeningen arbeider med.

De er derimot ikke fornøyd med hva

de for øvrig får igjen for avgifter og innsats som de bidrar med til landsforeningen.

– Ressursene vi har tilført BNL-felleskapet har ikke gitt de ønskede resultater og innflytelse på rammevilkår for våre medlemsbedrifter, mener Byggmesterforbundet.

STOR AVSTAND MELLOM ORD OG HANDLING

Byggmestrene minner i brevet om at det tidligere har vært diskusjonsrunder mellom forbundet og landsforeningen om BNLs prioriteringer og resultatoppnåelse uten at det har ført til forbedringer.

– Generelt opplever vi at det er en utfordring for BNL å komme til enighet innad, og framstå tydelig utad i enkeltsaker. Det er for stor avstand mellom hovedføringer fastsatt i overordnede strategier, generell retorikk og de prioriteringer som utøves i enkeltsaker, skriver Byggmesterforbundet i redegjørelsen.

SPÅR IKKE UTFALLET

Byggmesterforbundet tar forbehold om at forslaget blir godkjent på landsmøtet som holdes i Oslo 24. mai,

noen dager før BNLs generalforsamling.

Verken styreleder Per Ove Sivertsen eller daglig leder Frank Ivar Andersen vil si noe om hva de mener vil bli følgene av forslaget styret fremmer for BNL. ■

Tilbakeblikk om byggmestrene og BNL

Dette er tre oppslag fra Byggmesteren som alle sier noe om forholdet mellom forbundet og landsforeningen de tre siste åra:

2016: Styreleder Åsmund Østvold i åpningstalen til landsmøtet: BNL har vært uten politisk forankring. Mange utspill er i strid med Byggmesterforbundets politikk.

2017: Styreleder Åsmund Østvold i åpningstalen til landsmøtet: Vi har vært med på å vedta en strategi for BNL som støtter opp om det som er viktig for oss. Resultatene er likevel avhengig av hvordan strategien blir fulgt opp.

2018: Fungerende styreleder Thor Steinar Sandvik om BNLs støtte til nye seriositetskrav: Entreprenørene og Byggmesterforbundet har vidt forskjellige interesser som er umulige å enes om selv om vi er under samme BNL-paraply.

BNL-leder Andresen er overrasket

OSLO: Styreleder Dag Andresen er overrasket over Byggmesterforbundets forslag om å slanke Byggenæringens Landsforening.

Forslaget ble behandlet på BNLs styremøte i slutten av mars, og styreleder Dag Andresen har følgende kommentar:

– Jeg er overrasket. Byggmesterforbundet har sittet i BNLs styre siden opprettelsen i 1997. Det har i løpet av de siste årene vært kun én sak som har hatt dissens i styret- og det var i fjor høst i forbindelse med omforente seriøsitetsbestemmelser. Utover det så har det vært enighet i alle saker de siste årene.

Styreleder Dag Andresen og administrerende direktør Jon Sandnes i Byggenæringens Landsforening.

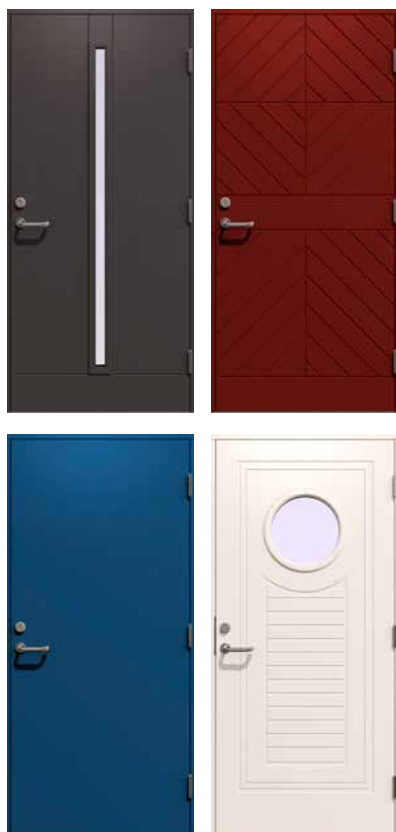
– Byggenæringen er Norges største fastlandsnæring og jeg har tro på at et sterkt og samlet BNL er viktig for en bærekraftig næring, sier Andresen.

– For tidlig med innleieforbud

OSLO: Arbeidsminister Anniken Hauglie sier nei til et forslag om å forby innleie fra bemanningsbyråer.

– Det er altfor kort tid siden de nye reglene ble innført til å konkludere med at det er behov for ytterligere tiltak på innleieområdet, skriver Hauglie (H) i svaret til Bjørnar Moxnes' forslag om forbud mot innleie. Bjørnar Moxnes i partiet Rødt fremmet forslag om forbud etter vinterens avsløringer av at bemanningsbyråer har kontrakter med arbeidstakere med helt ned til fem prosents stilling. Han mener slike kontrakter er en måte å omgå de skjerpede innleiereglene som ble innført fra årsskiftet.

07 Media 399837

KLIKK HER
FOR MER INFO

Branndører og lyddører

– hver for seg eller i kombinasjon

Gilje leverer skiltet **branndør i klasse B30, B60 og EI30**, med eller uten glass. Ytterdørene leveres med FG-godkjent lås, to-funksjonssylinder og bortesikring som standard. Disse egenskapene kan også kombineres med **lyddør 38dB og 42dB**. Vi anbefaler våre lyddempende ytterdører til alle steder hvor en ønsker å stenge ute sjenerende utestøy. Det kan eksempelvis være i oppganger og ut mot trafikkert vei.

Alle malte branndører og lyddører blir levert med kompaktlaminat. Dette gjør ytterdøren stabil og ekstra vær- og vannbestandig. Den tåler vann, garantert!

Gilje har branndører og lyddører på lager. Mer info på gilje.no

Salgsleder i Lindal Smith Elementer Helena Guttormsen, innkjøpsleder i JM Norge Tor Inge Dokken og daglig leder i Lindal Smith Elementer Jan Lindal.

– Første stor-kontrakt er klar

VEGÅRDSHEI: JM Norge og Lindal Smith Elementer har inngått en toårig rammeavtale om levering av elementer til aktuelle prosjekter.

– Vi er veldig fornøyd med å ha inngått vår første rammeavtale med JM Norge som er en av Nordens største boligleverandører, sier Helena Guttormsen, salgsleder i Lindal Smith Elementer i en

pressemelding.

Første boligprosjekt i den nye rammeavtalen gjelder elementer til 41 rekkehus på Skogsåsen i Oppegård kommune. Innkjøpsleder i JM Norge, Tor Inge Dokken, forteller at de har jobbet lenge med å få på plass en elementleverandør. Lindal Smith Elementer ble valgt av ut fra flere kriterier.

Opplæringspris til Eriksen, Øye og Knutsen

OSLO: Tømrefirmaene Kjetil Eriksen AS og Øye og Knutsen AS er tildelt Byggmesterforbundet Oslo og Akershus' Opplæringspris.

– To bedrifter har de siste ti årene ført fram veldig mange tømrelærlinger til svennebrev, sa styreleder i Byggmesterforbundet Oslo og Akershus, Einar Johansen, ved prisoverrekkelser.

– Lærlingene som kommer fra de to firmaene får ofte de beste resultatene, selv om lærlinger er forskjellige og noen må følges nøyer opp for at de skal klare svenneprøven, fortsetter Johansen.

Tømremestrene Kjetil Eriksen og Pål Øye fikk begge Byggmesterforbundet Oslo og Akershus' Opplæringspris.

– Bedriftene samarbeider og sørger for varierte og gode arbeidsoppgaver for lærlingene. Et godt eksempel for andre! mente Johansen.

Beste hos Byggmann

ÅLESUND: Tre Team Entreprenør AS er kåret til årets medlem 2018 i Byggmann.

Kåringen skjedde under Byggmann-dagene, kjedens årlige medlemssamling midt i mars.

Tre Team Entreprenør AS holder til i Svolvær, og har gjennom mange år drevet med bygging av boliger og næringsbygg. Firmaet får prisen for å skape sikre arbeidsplasser, de har fornøyde kunder, høy faglig kompetanse og har bidratt positivt til kjedens utvikling, framgår det av en pressemelding.

Raymond Larsen og Karl-Ove Larsen i Tre Team Entreprenør AS med prisen (Foto: Rune Ulstein, Byggmann)

Beste hos Idéhus

TRONDHEIM: Til trampeklapp og stående applaus, mottok Høyt&Løvt AS, Hønefoss, prisen som «Årets forhandler» på Idéhus-kjedens årsmøte.

Juryen la vekt på at dette er en forhandler som har fokus på sin kjernevirksomhet, leverer gode og stabile driftsresultat og har solid økonomi. Høyt&Løvt er dessuten en lærebedrift som tar ansvar for rekruttering.

Runar Slålien (t.h.) i Høyt & Løvt AS takker for prisen Årets forhandler sammen med Kjell Arne By og Egil Olerud.

KLIKK HER
FOR MER INFO

Metro Branding

Eksperten på norske forhold

Klima, byggeskikk, geografi og særegne regler. Å bygge for norske forhold krever litt ekstra, både av deg som bygger og av oss som leverandør. Siden 1935 har vi testet og utviklet byggisolasjon spesielt for norske forhold. Det gjør at vi i dag har produkter som er lett i vekt, gode å jobbe med – og som samtidig har isolasjonsegenskaper i absolutt toppklasse.

For norske forhold

– Ikke vent til du er 67 med å slippe til yngre krefter

SANDEFJORD: Byggmester Torolf Stenersen i Sandefjord begynte tidlig å planlegge for firmaets framtid.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

De 40 tømmerne og byggmesterne i firmaet Torolf Stenersen AS er velkjent i Vestfold for godt håndverk på nye og eksisterende bygg. Det vil Stenersen at skal fortsette i mange år til.

Ideen til å tenke på framtiden fikk Stenersen på et seminar hos NHO.

– Det fikk meg i gang. Og så har jeg snakket med andre byggmestere i samme alder som meg. Noen har drevet litt mindre og går lei på en måte. Så bare slutter de.

Stenersen har sett gode firmaer bli lagt rett ned som en helt bevisst strategi.

– Sjefen selger gjerdessa og så er den epoken over. Selvfølgelig trapper de gradvis ned om de har ansatte. Men det er trist. Da tenker jeg på alle arbeidsplassene vi har skapt og som må tas vare på. Det

er ikke tvil om at ungdommene våre vil passe godt på det, sier Stenersen.

Arbeidsmiljøet er blitt godt fordi firmaet har forskjellige fagfolk. De som trives ute, får lov til det, selv om de sikkert kunne gjort det vel så bra inne på kontoret.

– Vi må ha de beste ute på plassene når det kommer kinkige spørsmål fra byggherren eller når noe går til helvete, sier Stenersen som alltid gleder seg til å treffe kollegaene etter jobb.

– Miljøet på jobben er sabla bra. Vi drar på turer og er glade sammen, så dette er virkelig verdt å ta vare på, sier byggmesteren.

Han har bevisst fått inn yngre krefter på leder-siden i firmaet.

– De yngre byggmesterne tar med seg masse kompetanse som gjør at framtida vår er veldig lys. Tømmerfaget utvikler seg og selv om jeg har gått noen kurs, så er det mye å lære.

De jobber på en helt annen måte med pc og programmer enn det jeg gjør. Håndverket er der, men hjelpemidlene til å tegne og prosjektere er noe helt annet i dag, forklarer Stenersen.

Hans råd er å gi de unge tillit i starten og la dem styre selv.

– Sønnen min som er her, har fått en liten aksjepost og sitter i styret, slik at han skal skjønne hva som foregår. Alt fra strategi til personal får han inn tidlig, så gjør vi muligens plass til flere i styret etter hvert. Målet er gi de unge en gradvis læringskurve mens de finner sin naturlige plass.

– Har du ideer om å videreføre firmaet ditt så bør du få med yngre folk på lasset. Enten inn på eiersiden eller i hvert fall som ansatte. Gi dem noen goder sånn at de ikke slutter i faget eller går til en annen plass.

Stenersen anbefaler å gjøre dette i god tid før du fyller 67 eller 70 år.

– Jeg er glad vi kom tidlig i gang med dette. Når jeg pensjonerer meg om fem år eller mer, blir det godt å se at gutta fortsetter å kjøre rundt i Sandefjord i de gule bilene sine. At de fortsetter å fikse og bygge her i Vestfold, sier byggmester Torolf Stenersen. ■

– Firmaet skal være her lenge og derfor har vi tatt inn yngre byggmestere med masse kompetanse som gjør framtida vår veldig lys, sier byggmester Stenersen.

TAKSTOLER

Vi kan konstruksjon og bygg!

Fabrikker i Minnesund, Svarstad & Tanumshede
Tel 63 96 90 90 | takstolteknikk@derome.no
www.derome.no

Derome
Takstolteknikk

KLIKK HER
FOR MER INFO

NORMAL STØV OG SKIT
NT 22/1 AP TE L

- 71 l/s
- 255 mbar
- 22 l beholder
- 1350 W (max)

2.090,-
ekskl. mva.

STATISK STØV
NT 30/1 TE ADV

- 74 l/s
- 254 mbar
- 30 l beholder
- 1380 W (max)

5.690,-
ekskl. mva.

KVARTSSTØV
NT 30/1 TE M

- 74 l/s
- 254 mbar
- 30 l beholder
- 1380 W (max)

8.290,-
ekskl. mva.

BESKYTT DEG OG DINE KOLLEGER

Ikke la lungene dine være filteret. Kontakt din Kärcher-forhandler og finn løsningen som er riktig for deg.

Bygningsarbeidere er ofte utsatt for ulike typer støv på arbeidsplassen. Anleggsstøv kan forårsake både KOLS, silikose, kreft og allergier. Eksponering spesielt for kvartsstøv bidrar vesentlig til dette antallet da kvarts er en av naturens mest vanlige mineraler. Kvarts finnes i både stein, granitt, betong, mur, gips og mørtel. Din arbeidsplass er unik og nivåene av kvartsstøv kan variere. Kärcher kan med bakgrunn av dette anbefale passende sikkerhetsstøvsugere slik at riktig klassering på støvsugerne benyttes. Kärchers utvalg av våt- og tørrsugere er et resultat av flere tiårs erfaring med brukere, enten for håndverkere eller renholdsarbeidere. I dette omfattende utvalget kan alle finne den våt- og tørrsugeren som passer best for sitt tiltenkte bruk.

For mer informasjon kontakt oss:
karcher@karcher.no eller 24 17 77 00

www.karcher.no

KÄRCHER

makes a difference

Norgeshus feiret et toppår

SUNDEVOLLEN, BUSKERUD: Norgeshus hadde et toppår i fjor og feiret det med omkring 300 forhandlere og leverandører på kongress siste helg i mars.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Med seg hjem fikk deltakerne blant annet en oppfordring om å tenke på nye kundegrupper som krever andre boligtyper enn i dag, og en utsikt til en heldigital byggesak.

Som de første eksterne foredragsholderne på kongressen, oppfordret hotellkongen Arthur Buchardt og sjeføkonom Nejra Macic i Prognosesenteret boligbyggerne i salen til å forberede seg på at både eldre og yngre boligkjøpere vil forlange andre boliger enn det som det bygges mest av i dag.

FLEST ENEBOLIGER

Macic viste til at eneboliger utgjør en stor del av den norske boligmassen, mens den sterkest voksende aldersgruppa i befolkningen, er den som er 70 år og eldre – og som vil ønske å bo i mindre enheter.

Buchardt viste til de 50 – 60 000 unge som demonstrerte for klima nylig, som blir boligkunder om 10 år.

– De vil kreve boliger som bygges med andre materialer og som har annet energibehov enn i dag. Den som vil overleve, må tenke annerledes, spådde han.

Buchardt fortalte at hotellene framover må svare på nye og andre krav fra gjestene. Det vil være rom med lavt klimafotavtrykk der gjesten har egen energimåler på rommet, og kan kjøpe den energien hun eller han vil bruke under oppholdet.

FLERE ENHETER PÅ MINDRE PLESS

– Vi forbereder oss på å møte klima- og energikrav fra kundene, men merker liten etterspørsel foreløpig, kommenterer Dag Runar Båtvik, administrerende direktør i Norgeshus.

– Vi bygger gode boliger i dag og, men hvor stort energiforbruket blir i en bolig bygd etter TEK 17, er jo avhengig av beboerne og hvor mye varmtvann de bruker, hvor mye lys og varme de vil ha, poengterer han.

50-60 000 klimaengasjerte unge er boligkunder om 10 år. Hva har dere da å tilby dem?
undret hotellkongen Arthur Buchardt.

DOBBELT SÅ MANGE ENHETER

Krav om å bygge flere enheter på liten plass, er ikke ukjent for Norgeshus, forsikrer direktøren:

– Allerede i dag ser vi at det ofte forventes at vi får plass til fire enheter per dekar der det før kunne dreie seg om en til to.

Som eksempel på kjedens svar på slike krav, viser Båtvik til flerfamiliehus og mindre blokker som blir en del av kjedens tilbud. På kongressen ble en ny såkalt konseptbolig presentert. Det er den femte i rekka av hustyper som skal være spesielt rasjonelle å bygge. Flex2 som den heter, kan bygges med fire eller flere leiligheter. Den er tilpasset skrå og flate tomter og kan bygges med garasjekjeller.

MILJØSTEMPEL KOMMER

Buchardt spådde at boligvalg vil bli en del av folks profilering i åra som kommer. Med boligen vil de ønske å vise for alle at de er miljøvennlige, mente han.

– Miljømerking kommer nok på boligtyper, i hvert fall om noen år, kommenterer Dag Runar Båtvik og legger til at kjeden har startet en vurdering av ulike

stempler eller sertifiseringer.

Han viser for øvrig til at kjeden har utviklet og satt opp den første kompakte eneboligen av typen Fauna. Den har et lite klimafotavtrykk og det er brukt så miljøvennlige materialer og løsninger som mulig.

– Dette er et godt eksempel på framtidige krav til miljøboliger, men det har ennå ikke vært noen etterspørsel etter dem, sier Båtvik.

PRESSER PÅ FOR DIGITAL BYGGESAK

– Ett av de viktigste målene kjeden setter seg for dette året, er å få etablert en heldigital byggesak, fortalte Båtvik da han oppsummerte årets kongress.

Kjeden er selv kommet langt i å utvikle løsninger som passer til BIM (Bygningsinformasjonsmodellering), og har flere underleverandører med på det. Men kommunene henger etter.

– Om vi får til å levere byggesøknader og plansøknader digitalt, får det være opp til kommunene om de vil ta ut effektiviseringen som ligger i det, eller om de fortsetter å motta digital søknad som så printes ut av saksbehandleren, sa Båtvik.

Han mener en heldigital byggeprosess vil virke positivt for byggefirma, tømmerne på byggeplassen og kundene: Den vil gi effektivisering som reduserer byggekostnadene, den vil gi riktigere leveranser som vil lette hverdagen for tømmerne og gi et bedre resultat som vil gjøre kunden mer fornøyd. ■

FAKTA

NORGESHUS' TOPPÅR

- Passerte for første gang 3 milliarder kroner i total omsetning i kjeden.
- 117 forhandlere.
- Bygde 913 boliger og 100 hytter.
- Tok 4. plass i Great Place To Work 2018.

LES MER PÅ
WWW.BYGGMESTEREN.AS:

HEDER OG ÆRE I NORGESHUS

ISKALD UTFORDRING PÅ KONGRESS

MILJØHUS: Husmodellen Fauna har bruksareal på 70 m² og er ett av Norgeshus' svar på kunders ønsker om miljøhus.

BESTE ARBEIDSPASS: Fredrik Ringstad i Norgeshus Ringstad Bygg AS mottok prisen «Beste arbeidsplass» sammen med lærlingen Lasse Nybakk. Dag Runar Båtvik og Vivi Fuhr Hjelde delte ut prisen.

ÅRETS FORHANDLER: Stein Fredheim i Fredheim & Paulsby Bygg i Trondheim åpnet latterdøra hos tilhørerne og prisutdelerne Dag Runar Båtvik og Geir Holtet da han takket for prisen Årets forhandler.

ÅRETS PROSJEKT: Brødrene Bjarte og Kjetil Aarvik i Norgeshus Byggmester Kjell Aarvik AS vant prisen Årets prosjekt.

ÅRETS LÆRLING: Jon Einar Nøkling i Norgeshus KV Bygg Suldal ble kåret til Årets lærling. Her med prisutdelerne Vivi Fuhr Hjelde og Snorre Bjørkum.

LÆRER PÅ EGET MASSIV- TREBYGG

STOKKE I VESTFOLD: Det neste året skal byggfagelevene på Gjennestad videregående bygge skolens nye massivtrebygg på 1 000 kvadratmeter.

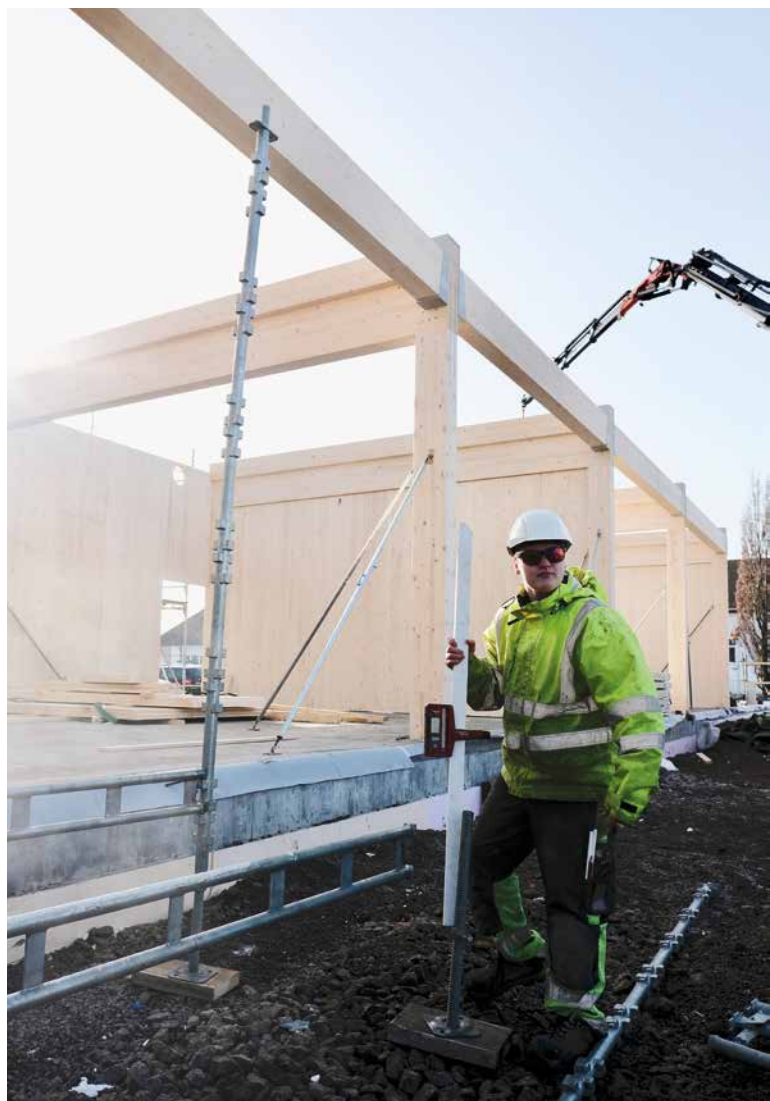

BYGGER NYTT PÅ SKOLEN: Byggmester Svein Are Aasrum og byggherre Geir Fossnes har samarbeidet lenge.

Byggfaglærer Johan Bue forklarer montasje av massivtreelementer for Vg1-elevene.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Skolen bygges med den første leveransen av hefnorske elementer fra Splitkons nye fabrikk på Åmot.

– Man skal ta seg tid med byggfagelevne. Det skjer mye rundt dem og de må få tid til å skjønne hva jeg sier, forklarer byggfaglærer Johan Bue. I dag skal elevene hans sette opp stillas på den delen av konstruksjonen som er ferdig.

– Her lærer vi å montere stillas med laser sånn at det blir dønn rett bortetter. Jeg tror ikke det er mange som lærer dette, sier den bestemte faglæreren.

I andre ende av tomte monterer byggmester Svein Are Aasrum og hans folk søyler. Aasrum er faglig ansvarlig for prosjektet og tenker sikkerhet først:

– Elevene er veldig motiverte og skal snart få bygge, de også. Men hovedmonteringen av første etasje er kritisk og da kan vi ikke ha elever under krana eller der vi nivellerer, sier Aasrum.

– Elevene er velkomne i pausene for å lære av tømmerne på plassen. På dette prosjektet er ingen utlært, forklarer byggmester Aasrum.

– Dette er første gang vi jobber med massivtre og det er artig med en avveksling fra bindingsverk.

EKTE PRAKSIS

Skolebygget blir over to etasjer der ytterveggene av massivtre tar bæringen. Målet er å begrense bruk av betong til grunnen og avstivning i dekkene. Elevene fikk lære om massivtre før prosjektet begynte.

– Vi var på besøk hos Splitkon og så hvordan de skar til elementene med datastyring, sier Mathias Aasnæs.

– Det er gøy å se hva vi får til i Norge. Massivtre er en miljøvennlig byggemåte som sikkert vil bli populær. Skolebygget blir moderne og helt nydelig, mener Vetle Elverum.

Byggfaglinjen på Gjennestad er bare fem år gammel, men har allerede bygget ti bolighenheter. De fleste er kataloghus som skolen kjøper rettighetene til og bygger sammen med lokale byggmestere som Aasrum og Rasmussen og Skjelbred.

– Før jul lagde vi vegger til en fjellhytte i Bygdalen og kjørte dem inn med traktor. Vi lærer mye av å snekre på fjellet om vinteren, sier Mathias Aasnæs.

– I stedet for å bygge en modell og rive den igjen, får vi prøve oss på ulike bygninger. Det gir oss variasjon i skole-dagene, sier Dennis Stamnes.

– Praksisen vi får her på Gjennestad kan ikke sammenlignes med andre skoler, mener han.

– Det er slik opplæring skolen vil ha, forklarer daglig leder av Gjennestad Drift, Geir Fossnes.

– Elevene våre skal lære faget ute fra støping av grunnmur til siste malingsstrøk. Bare sånn kan de bli attraktive læringer.

Elevene lærer å bygge stillasene som de selv skal arbeide i.

Dennis Stamnes, Mathias Aasnæs og Ole Jakob Dagsland med byggfaglærer Johan Bue.

Byggfaglinjen har sin egen hall og verksteder. I tillegg til boligprosjekter produserer de to klassene moderne utemøbler til sommeren.

GJENNESTAD VIDEREGÅENDE SKOLE

En privat skole eid av Normisjon med ca. 200 elever hvor halvparten bor på skolens internat. Ble grunnlagt i 1946 som en gartnerskole.

Skolen tilbyr både studiespesialiserende utdanningsprogram og 5 ulike yrkesfaglige utdanningsprogram. Avdelingene i Gjennestad Drift gjør at skolen kan leie undervisning i den praktiske opplæringen i programfagene på skolen. Da får de undervisning av fagarbeidere i bedriftene. For noen av yrkesfagene skjer mye av den praktiske opplæringen i samarbeidsbedrifter.

Gjennestad Drift har i flere år bygd opp en fornybar energiproduksjon med solceller, solfanger og flisfyrt nærvarmeanlegg med forsyning til skole, internat, administrasjon, verksteder, gårdsbruk, utleiebygg (Grønt Fagsenter) stort veksthusanlegg og hagesenter.

Skolebygget er tegnet av anerkjente Vårdal Arkitekter.

KORTREIST SIGNALBYGG

Den neste traileren fra Splitkon leverer veggelementer og Y-bjelker. Byggherre Fosnes gleder seg over at lasten kommer den korte veien fra Åmot i Buskerud i stedet for fra Østerrike.

– Gjennestad har stort miljøfokus og kortreiste materialer er en viktig del av dette. Derfor synes vi at leveransen fra Splitkon er viktig. Vi vil bygge med norsk tre og være et eksempel for andre i Vestfold, sier Fosnes.

Byggmester Aasrum er godt fornøyd med Splitkons første store leveranse:

– De har vært veldig ryddige, alt kommer som avtalt og det har bare vært småtterier å sette fingeren på. Vi synes Splitkon kan bli enda bedre på merking av elementene – men bevare meg vel, dette har gått over all forventning! sier byggmesteren.

Firmaet hans må få alle høyder helt korrekte i første etasje.

– Nå er det mye måling. Men når bunnen stemmer, er det bare å montere videre på dekkene, sier Aasrum.

Til denne fasen leide han inn montør David Strubreiter fra byggmester Øystein Henriksen AS.

– Han er gull verdt. Montasjen krever full innsikt i tegninger og festemidler. Uten en som ham, ville vi gått og grubla altfor mye. For mye krantid ville det også blitt, fastslår Aasrum.

BÆREKRAFT I HELE SKOLEN

Fosnes og Aasrum diskuterer hvilken kledning bygget skal få. Ellers er det bestemt at skolebygget isoleres med trefiberbasert isolasjon og varmes opp med skolens flisfyrt anlegg.

– Gjennestad tok en beslutning om å bli selvforsynte med energi for mange år siden. Siden vi driver stort innen plante- og blomsterproduksjon, bruker vi utrolige 9 gigawattimer i året. Løsningen ble et unikt varmeanlegg som brenner flis fra Treschow Fritzøe skoger, forklarer Fosnes.

Energianlegget fra SGP/Früling slipper ikke ut miljøfarlige avgasser.

Etter hvert har skolen tatt i bruk en rekke bærekraftige løsninger som solfangere, solceller, elbiler, omfattende resirkulering og nå massivtre.

– Det lave CO₂-avtrykket og sunnere inneklima er bare to av fordelene med massivtre. Og så er byggemåten flott for en skole i drift: Stille og naturlig får vi et nytt skolebygg som både er flott og bærekraftig, sier Fosnes.

Skolen måtte regne lenge på investeringen. 23 millioner er mye for en privat skole.

– Men skal vi vokse fra 200 til 400 elever, trenger vi mer plass. Andre etasje leies ut mens vi får nye klasse- og grupperom i første. Å dele på bygget og utgiftene, er også en del av en smart og grønn økonomi, sier daglig leder Geir Fosnes i Gjennestad Drift. ■

FLISEFRI SOMMER

med skjult innfesting på terrassen

KLIKK HER
FOR MER INFO

Med HDS-systemet bygger du en flott terrasse uten synlige skruer, fliser og sprekker. Kampanje hos din forhandler nå!

NYHET!

ESSGUIDE.NO Terrassekalkulatoren for deg som er mer glad i å bygge enn å regne.

Les mer på essve.no

ESSVE

GET IT DONE

Tømrerne tar beina fatt for turfolket

TOTENÅSEN I OPPLAND: I påsken kunne orienteringslaget Toten Troll servere de første kaffekoppene i den flunkende nye foreningshytta.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Tre-fire tømreere fra Landheim Bygg AS i Skreia har stått på i lange arbeidsdager siden tidlig i høst for å få den ferdig. Rausteinshytta ligger på 820 meter over havet og er et populært mål for spreke turfolk.

Hit er det ikke bilvei som materialer og verktøy kan fraktes på.

– Vi kom i god form og ble kvitt noen kilo hver, forteller tre av tømrerne, Morten Løsen, Jørgen Owren og

I høst måtte de gå fire-fem km til byggeplassen i Totenåsen. Nå gjør skuteren transporten raskere og lettere for Jørgen Owren, Morten Løsengen og Waldemar Siry.

Beliggenheten, vær og føre er mer utfordrende enn materialene som blir brukt her, mener Morten Løsengen.

Jørgen Owren sikter inn for å fortsette lektingen.

Waldemar Siry. Først da snøen la seg tjukk nok, kunne skuteren tas i bruk.

Helikopter ble brukt for å frakte materialer. Etter hvert kunne også løypemaskin med henger bestilles til å frakte det som trengtes.

– Det er uvant og har krevd bedre planlegging av oss, forteller Løsengen. Han er bas og leder arbeidet sammen med prosjektleder Anders Laeskogen.

– Skal vi supplere med noe, må vi bestille i forkant og hente det på veien morgenen etter.

TUNGE KONSTRUKSJONER

Den nye hytta bygges opp etter at den forrige brant ned. Orienteringslaget har tegnet den selv med noe teknisk bistand. Resultatet er ei hytte med form som en skibakke med store takflater som utgjør kortveggene på to sider. I langveggene er det høye og store vinduer.

Mye av materialene er levert som prekutt. Vinduer og de kompliserte takkonstruksjonene er løftet og bakset på plass av tømrerne.

– Vi måtte bruke bukker og taljer for å vippe og heise opp de lengste dragerne, forteller Løsengen. – Det er tyngre enn om vi kan bruke kran, selvsagt, men det hender jo at vi må gjøre det sånn i hus vi rehabiliterer, så det er ikke helt ukjent teknikk.

Bortsett fra dette, er det meste i hytta kjente materialer og løsninger, forsikrer han.

ATTRAKTIV BYGGEPLASS

De tre tømrerne synes det er artig å være med på bygge hytta selv om det er noe tyngre fysisk enn en vanlig jobb.

– Jeg meldte meg tidlig til denne jobben fordi jeg er glad i å gå i naturen, forteller Løsengen, og Jørgen Owren følger opp:

– Det er spesielt artig å bygge noe som mange følger med på og er nysgjerrige på.

Den nye Rausteinshytta har en spesiell form, med tunge dragere i konstruksjonen som den største utfordringen. (Foto: Anders Laeskogen)

Prosjektleder Anders Laeskogen foran veggen som er dekorert med ansattes svenne- og mesterbrev.

- Det blir ikke ensomt her på åsen?
- Nei, det er flere mennesker som kommer innom her enn når vi bygger i bygda! smiler han.

MINST MULIG VEDLIKEHOLD

– Hytta bygges med tanke på så lett vedlikehold som mulig. I planleggingen frarådet vi enkelte løsninger fordi hytta skal stå i mange år, forteller prosjektleder Anders Laeskogen.

– Den ene delen av taket er så bratt at snøen ikke vil legge seg. Den andre har bare 10 graders helling, så den blir lett å måke om det skulle bli virkelig mye. For øvrig er det aluminiumsbeslåtte vinduer. I vegger og tak er det brukt malmfuru. Kledningen har ikke behov for beising, mener han.

DET STØRSTE OPPDRAGET

Dette oppdraget er det største Landheim Bygg AS noen gang har hatt.

– Vi regner med å tjene noe på det, selv om vi ikke skal

FAKTA

LANDHEIM BYGG AS, SKREIA

Etablert i 2011 på Skreia i Østre Toten kommune. Daglig leder er Brage Bekkelund. Anders Laeskogen er prosjektleder og byggmester.

Totalt 17 ansatte. Lærebedrift med to lærlinger.

Har flest oppdrag med rehabilitering, men bygger også nye boliger som forhandler av Hus1. Markedet er i hjemkommunen og nabokommunene Vestre Toten og Gjøvik.

RAUSTEINSHYTTA, TOTENÅSEN

Oppdragsgiver: Toten Troll orienteringslag

Foreningshytte med kafé og forsamlingsrom for foreningen.

Største prosjekt i omfang og omsetning for Landheim Bygg AS.

ØSTRE TOTEN

Kommune i Oppland langs vestsida av Mjøsa. Totalt nesten 15 000 innbyggere. Tettstedet Skreia har ca 1 000 innbyggere.

flå orienteringslaget her. Da vi ga dem tilbudet, regnet vi med noe reise- og gangtid, men kan nok ha fått noe mer enn vi regnet med, sier Laeskogen.

En del av jobben deres nå er å bistå andre fag med transport. Skuteren må til for å hente og kjøre blikkenslager, elektriker og murer som har jobb å gjøre på hytta.

GODT KJENTE

Prosjektlederen forteller at ett av firmaets kjennetegn er at de fleste ansatte er norske arbeidstakere med svennebrev. Flere har dessuten mesterbrev.

– Vi rekrutterer lokalt og gjerne gjennom lærlingordningen. Det er vanskelig å få tak i gode, selvstendige tømrere. Firmaet tar både små og store oppdrag innenfor et stort spekter. En av de ansatte har utdanning i bygningsvern og har mange jobber for Mjøsmuseet.

Landheim Bygg AS er også forhandler av Hus1. Vanligvis blir det ikke mer enn én ny bolig i året, men nå kan det hende det er både tre og fire som venter på at snøen går og håndverkerne fra Skreia blir ledige. ■

NS AB 000 kl1

Det er forskjell på terrassebord og **TERRASSEBORD**

FOTO: TRETEKNISK

NS AB 000 kl1

Vil du ha rette terrassebord med jevn overflate og uten kvisthull, impregnert etter norske regler og kontrollert av uavhengige kontrollører? Da velger du NS-merket 1. sortering impregnerte terrassebord.

Les mer på trefokus.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

Se alltid etter **NS**-merket tre når du skal bygge!

KLIKK HER
FOR MER INFO

Maxi Bond Xtrem – best i test!

Sterkest**Raskest****Fikser alt****Krystall-klart****Miljøsmart**

En ny nordisk test av monteringslim med høy ytelse viser at Bostik Maxi Bond Xtrem forsvaret den første plassen som beste monteringslim i sin kategori for byggebransjen.

Bostik Maxi Bond Xtrem viste ekstrem ytelse (strekkfasthet/vedheftelse og fleksibilitet) både før og etter at lim-skjøten ble utsatt for "aldring".

Les hele nyheten på bostik.no under nyheter og pressemeldinger.

MAXI RANGE – EN KOMPLETT SERIE MONTERINGSLIM OG FUGEMASSER

Byggmester Roger Sorken foran huset som de ribbet, før de bygde det opp igjen. Legg merke til påbygget som er satt 90 grader inntil det gamle bygget, og har store vindusflater.

Gammelt hus blir staselig bolig

RØROS: Det gamle huset fra 1970-tallet ble revet inn til bindingsverket og bygd opp igjen med tilbygg.

AV HARALD VINGELSGAARD
POST@BYGGMESTEREN.AS

– Dette blir et storslått, staselig hus, sier daglig leder Roger Sorken i Tømmermester Arnfinn Sorken AS.

Vi møter ham på et boligfelt en kilometer ovenfor Røros sentrum. Der står det som var et 140 kvadratmeter stort bolig-hus, med en liten kjeller. Men de nye eierne skulle ha et hus uten dørstokker, med breiere dører, større rom og mer dagslys inn i rommene. Derfor ble det strippet helt ned og påbygd et tilbygg.

– Det er svært sjelden vi får i oppdrag å rive så mye på et hus, før vi bygger det opp igjen. En interessant jobb for oss, noe helt annet enn vanlige nye bolighus med mye platearbeid, mener Sorken.

Da Byggmesteren var på besøk, var mye gjort. Nytt tak var på plass. Nye og større tre lags vinduer var satt inn. Tilbygget var også satt opp med store vinduer fra gulv til tak i den nye stua. Tilbygget har en utstikker, med skråtak, som står 90 grader ut fra hovedbygget. Derfor blir det nye huset totalt forandret.

FØR: Slik så huset ut før Sorken begynte å rive det. (Foto: Jon Kristian Haukdal, Interiørfoto AS)

MYE Å RETTE OPP

– Et interessant prosjekt, både med tanke på riving og gjenoppbygging, mener Bjørn Jensvold som er byggeleder her.

– Det gamle huset var litt skjevt og taket i stua hadde seget noen centimeter, fordi det hadde ligget mye

materialer på kaldloftet, forklarer han.

Alt er rettet opp. I det nye badet har de felt inn platene i gulvbjelkene for å få bedre høyde i rommet. Tilbygget, med utstikkeren, er forsterket med en stor stålbjelke i taket, slik at den nye stua er blitt et stort rom.

Huseierne flytter fra Trondheim og et stort bolighus som er innredet med engelsk stil og med utsmykninger både på veggene og i taket. Ekstra staselig. De ville ta med seg noe av den engelske stilen til Røros, spesielt i den nye stua.

Derfor kles veggene med felter av eikefiner og lister i eik som brytning, inspirert av den engelske stilen. Spesialtapet legges i full høyde på et felt som er en meter. Inne i rommene blir det spesiallagde brede taklister, gulvlister og hjørnelister.

Det blir eikedører og breie gerikter rundt dører og vinduer. På gulvene blir det eikeparkett, unntatt grovkjøkkenet, badet og gangen hvor det blir fliser.

– Jeg har søkt mye på internett og ringt omkring til forskjellige bedrifter for å skaffe de riktige materialene til prosjektet, sier Sorken.

Huset bygges opp igjen etter dagens standard, med 20 centimeter tykke vegger, dobbelt så tykke som i det gamle huset. Huset får en grunnflate på bortimot 200 kvadratmeter, i tillegg til en liten kjeller. Utvendig kles bygget med stående panel.

TIPP, TOPP

Dette blir et moderne hus, tipp, topp som nytt, sier daglig leder Roger Sorken. Han får ros av byggherren.

Vi valgte Sorken fordi de har arbeidet for oss med et annet hus vi har i Røros sentrum. Tømmerne er svært flinke, sier Oddrun Fiske Johansen. Hun og mannen ser fram til å flytte inn.

NYTT OG GAMMELT

I Gjøsvika på den andre sida av Røros, har Sorken et boligfelt hvor de setter opp rekkehus i to etasjer og med 85 kvadratmeter grunnflate. To er ferdige. To bygges nå.

– Dette er vårt tredje boligfelt, sier Roger Sorken.

– Slike rekkehus sikrer vinterarbeid. Det er fint å arbeide inne om vinteren, spesielt her på et av landets kaldeste steder, og vintrene kan bli lange.

I Hånesåsen har Sorken et eget hyttefelt. Da vi snakket med ham, hadde han nettopp solgt en

– Her skal det bli bad, forteller byggeleder Bjørn Jensvold. Her har de felt gulvplatene ned i bjelkene for å få bedre høyde i rommet.

FAKTA

TØMMERMESTER ARNFINN SORKEN, RØROS

Etablert i 2009. Dette er en forlengelse enkeltpersonforetaket av Arnfinn Sorken startet i 1974. Åtte ansatte og to lærlinger.

Omsetning 2017: 7,8 millioner kroner. Bygger nye hus og hytter og restaurerer i Røros og nabokommunene. Forhandler Systemhus.

hyttetomt. Kunden er fra Trondheim som nesten alle hyttekundene. Byen ligger om lag 15 mil lenger nord.

SOM FAR SÅ SØNN

I Røros sentrum har Sorken kontor på industriområdet.

På bordet foran ham ligger et prospekt for et prisbelønnet funkishus, i tre etasjer med grunnflate 150 kvadratmeter. Et kataloghus fra Systemhus som firmaet er forhandler i. Han regner på huset for en kunde.

– Det hadde vært veldig interessant å få en slik jobb, fordi det er mye tradisjonell bygging på Røros, sier Sorken.

Tømmermester Arnfinn Sorken AS har nye prosjekter som venter. To hytter – en ny og en full rehabilitering, nye boliger og restaureringsjobber.

Vi har fullt opp med arbeid, som vanlig, hele året. Derfor ser vi lyst på framtida, sier Sorken. ■

Daglig leder Roger Sorken ved rekkehusene i Gjøsvika utenfor Røros sentrum.

Bygger skikkelig

SANDEFJORD: – Er du allsidig går du ikke tom for arbeid i Vestfold, sier byggmester Torolf Stenersen.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

Brøytekanterne er rekordhøye i Vestfold og den neste halvmeteren snø faller rundt oss. Men Stenersen sklir den gule varebilen rutinert opp en bratt hyttevei på Østerøya.

Med over 3 500 hytter og et stødig boligmarked er Sandefjord blitt et attraktivt sted for håndverkere.

NØYSOM START

– Men da jeg startet eget i 1989, var det tøffe tider. Det var null eller lite jobb og ikke mange kronene jeg dro inn de første årene, forteller Stenersen. Så vant firmaet et leilighetsprosjekt med egen brygge. Firmaet var total-entreprenør og inviterte andre byggmestere i byen med på jobben.

– Da løsna det. Vi bygget ordentlig hver gang og sparte opp. Vår første firmabil var en gul Mazda B 1800 pickup som vi fortsatt bruker, sier Stenersen.

ALLSIDIG KOMPETANSE

Fire av firmaets ni byggmestere samles rundt lunsjbordet. Karene mener at konkurransen er hard om nybyggene i

– Vi har jo vært heldige og fått mange fine hytter, sier byggmester Torolf Stenersen om det påkostede prosjektet som blir klart til sommeren.

for alle

Vestfold, mens få mestrer rehabilitering og ekte håndverk.

– Her har vi en driftsmargin på tre til fire prosent og da sitter vi ikke igjen med for mye etter lange dager. Vi kan nok tjene mer på ferdighus og derfor snuser vi litt på det. Men så er vi for glade i den tradisjonelle tømringen og utfordringene som ligger der, sier Stenersen.

– Jeg kjenner jo mange håndverkere i 20- og 30- åra som starter for seg sjøl. De jobber bare med nybygg eller ombygging. Det er fint det, men de lærer ikke mer. Skader eller restaurering mestrer de ikke, mener byggmester Robert Blålid.

I Sandefjord har kundene lært seg hvem som bygger skikkelig hver gang.

– Det artige er spennet i håndverksarbeidet vårt, sier Torolf Stenersen foran Kurbadet – et av de eldste trebyggene i Sandefjord. Her har de skiftet ut råteskader og lagt om taket.

Byggmester Oskar Stenersen rehabiliterer en eldre hytte på Søndre Stiger.

HYTTEBYGGERNE: Tømrer Henrik Sørhagen og byggmester Lars-Petter Green (med sjefen i midten) er snart ferdig etter et års arbeid.

– Når vi stort sett bare har privatkunder, er vi nede i privatøkonomien deres og leverer trygghet. Kundene vil ikke tape stort på å spare litt, forklarer byggmester Per Erik Andersen og legger til:

– Når man har bygget ordentlig i 30 år, ringer barna til tidligere kunder.

SATSER PÅ OPPLÆRING

Firmaet har opplevd at en tømrer sa opp på dagen fordi han ikke mestret oppgavene og skammet seg.

– Alle kan gipse på stålstendere. Få har nok praktisk erfaring til å rehabilitere et eksisterende bygg. Det er i

ROT-markedet du får de spennende utfordringene og må tenke, sier Robert Blålid.

Derfor satser firmaet målrettet på egenopplæring. Torolf Stenersen har hatt lærlinger i 30 år og nå er fem ute på ulike prosjekter. Firmaet skal tilby minst to av dem fast arbeid etterpå.

– Vi liker ikke å sende en god lærling videre, men vi har et tak på ansettelse som alle andre, forklarer Stenersen. Han mener at en god miks med unge og voksne tømrere er ideelt.

– Her sender vi ikke ferske svenner på en rehabjobb. De må gå sammen med erfarne fagfolk de første åra her og bli ➔

BYGGMESTER TOROLF STENERSEN MED STABEN: (f.v.) Byggmester Per Erik L. Andersen, byggmester Robert Blålid, økonomiansvarlig Heidi Boutenko Martinsen og byggmester Tony Høgli. Byggmester Mats Styrmo Trollsås kunne ikke være med.

En ny arbeidsdag

Har du husket å melde deg på til

JUBILEUMSKONFERANSE OG FESTMIDDAG

Torsdag 23. mai på Radisson Blu Scandinavia Hotel Oslo

Du vil møte anerkjente fagpersoner, topp foredragsholdere, medlemmer og overraskelser, blandt andre:

Eirik Bergersen
Konferansier

Arvid Moss
NHO-president

Mille Johnsen
Tømrer og
opplærings-
konsulent

Thorleif Fluer Vikre
Statssekretær,
Kommunal- og
moderniserings
departementet

Silja
Kveldens artist!

Ola H. Grytten
Professor i
økonomisk historie

Jon Gangdal
Rådgiver Bygg21

**Jon Niklas
Rønning**
Kveldens radiovert!

Ove Sjøstrøm
Forfatter av
jubileumsbok

Jubileumskonferanse: kl. 13:00 – 16:30

Jubileumsmiddag og fest: kl. 18:00 – 01:00

Landsmøtet gjennomføres fredag 24. mai: kl. 09:00 – 13:00

Kostnader kun for overnatting.

VELKOMMEN!

Påmeldingsfrist 5. mai! Benytt påmeldingslink sendt på e-post 26. mars. Kontaktperson: Eva Andresen, tlf.: 23 08 75 77

DEN TRADISJONELLE HYTTA OPPGRADERES: – Jo mere kunden får se av resultatet, desto mer vil de ha, sier Stenersen.

varme i trøya. Så tar de plutselig av faglig og blir baser. Det er noe av det hyggeligste med jobben vår; Å se dem ta det spranget, sier byggmesteren.

Ved siden av privatkundene har firmaet en rammeavtale med If om lokale skadesaneringer og avtaler med flere av Sandefjords største boligbyggelag om vedlikehold.

HYTTEKUNDER ER NOE FOR SEG SELV

Byggmesterne har takket nei til utallige jobber der tilfellsene ikke var i orden.

– Har man ikke holdt på en stund, kan man fort bli lurt. Som at man bygger litt ulovlig for å få den jobben, sier Andersen.

Nye Færder kommune etterforsker nå en rekke alvorlige saker fra Tjøme. Blant annet er det ulovlig anlagte tennisbaner, sprengte svaberg og nybygg som er oppført uten tillatelser.

– Det er vi som må ta boten og bli fattige om vi bygger ulovlig. Og så er det tapet av anseelsen. Vi vil ikke være med i håndverkergruppa «Solbriller og hettegenser». Vi skal kunne se alle i øynene, sier Torolf Stenersen.

Reguleringen av hyttemarkedet i Sandefjord og Færder er strammet kraftig inn.

– Nybygg av hytter er stoppet her i området. Man må rive noe eksisterende og får ikke lov til å bygge flere enheter på tomten til en fritidsbolig. Jo nærmere sjøen det ligger, desto strengere er det, sier byggmester Per Erik Andersen.

Firmaet kommer som regel inn etter et salg eller generasjonsskifte.

– Noen ganger må det som rives av sjønære hytter, bygges opp igjen helt likt. Det er litt synd egentlig, for vi kunne gjort det mye finere og annerledes for allmennheten, sier Andersen.

SAMME SERVICE TIL ALLE

Byggmester Lars-Petter Green og tømrer Henrik Sørhagen viser rundt på den moderne hytta de har bygget på et år.

De mange vinklne var veldig utfordrende. Når det er så store vindusflater, er det også litt vanskelig å få veggene til å stå. Men grunnarbeidet var godt og mureren gjorde en skikkelig jobb, så snart er vi ferdige, sier Green.

Hytta er delt inn i en hovedfløy og en avdeling med soverom lagt etter hverandre i terrenget.

– I disse prosjektene skal alt stemme. Byggherren kan ombestemme seg underveis og vi må bare følge opp, sier Green.

Selv om Stenersen bygger noen av landets dyreste hytter, tar de telefonen når lokalkundene vil ha utført småjobbene.

– Vi vil ikke ha det ryktet på oss at kunden må være mangemillionær for å ringe oss. Det er kjempespennende, men ikke det vi driver mest med. Vi må gjøre alle jobbene fra å kle om en vegg til disse store hyttene, fastslår Torolf Stenersen.

Marginene er ikke nødvendigvis bedre på prestisjehytter. Selv om de er faglig utfordrende.

– Det er vanskelig å gi en fastpris fordi slike bygg ofte kommer til under marsjen og da leverer vi på timelister. Kundene i det øvre sjiktet er minst like prisbevisste som andre, sier Stenersen.

TRADISJONELL OPPGRADERING

Vi kjører på glatta opp til Søndre Stiger og går inn til en eldre hytte fra 1960-tallet som oppgraderes av sønnen byggmester Oskar Stenersen.

– Hytter må man bygge på vinterstid og da må vi ta det været vi får, sier Stenersen jr. som er travel med kledningen på tilbygget.

– Nå gjelder det å kle ferdig, isolere og få på varmen inne. Bygget skal lukkes og få avfuktere så fort som mulig.

Han og tømrerlærlingen Christian Holst koser seg ute.

– Tilstanden til den gamle hytta er grei, men ikke mer. Vi tar ned det meste og bygger opp igjen. Her legger vi til rette for folk som ikke er gode til beins lenger, med alt på et plan. Så kan de nyte utsikten over Tønsbergfjorden og Stauper i mange år til, sier Oscar Stenersen.

Torolf Stenersen ser over arbeidet til Oskar og lærlingen.

– Ja, det er greit å være håndverker i Vestfold. Får du til å være allsidig og sprer kundekretsen din litt, da skal det mye til før du går tom for arbeid her, sier byggmester Torolf Stenersen. ■

FOR DEG SOM JOBBER I TØMRERFAGET

TØMREREN

BYGNINGSVERNSTUDENTER:

JOBBER SEG INN I MATERIALLÆRA

DOBBEL MESTER

**KRISTOFFER BRUN
ER VERDENSMESTER
I ROING - OG TØMRER-
MESTER **SIDE 42****

SUKSESS MED BREIE KLEDINGS- BORD

**NYTT LIV HOS NORSK
LIMTRE AS **SIDE 46****

Studentene hogger se

FAGERNES: Skarpslippede økser, sager og barkespader svinges med stadig bedre øvelse når bygningsvern-studenter har skogdag på Valdres Folkemuseum.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Det er lørdag midt i februar og 23 studenter er ivrig i gang med det praktiske i skolefaget som heter «Tverrfaglig tradisjonell materiallære».

– De skal lære om materialer, plukke ut riktige kvaliteter til ulike formål, forteller Håvar G. Aabol som er lærer ved Fagskolen Innlandet.

– Vi sier at en skal erstatte likt med likt, det vil si at vi skal bruke samme materialkvalitet, samme form og samme verktøy på det vi erstatter det gamle med, fortsetter Aabol.

MANUELT ARBEID

På skogdagen foregår alt arbeid manuelt. Til og med frakt av tømmeret fra hogstplassen i skogen inn til museets festplass, skjer med en kraftig arbeidshest.

Den store studentgruppa er delt i to så de alle kan få prøvd de forskjellige oppgavene.

I skogen detter den ene grana etter den andre for kyndige hogg og sagføringer. Så snart stokken ligger på bakken, fyker kvisten og etter hvert også barken. Når tømmeret er framme på festplassen, starter videre bearbeiding. Tynnere stokker er skjært til og lagt ut som strø. Tømmerstokkene legges opp og kanthogges med øks. Ulike økser blir prøvd. Noen stokker blir også skjært til plank på

den store sagstillingen. To må jobbe sammen med den lange saga, en står nede på bakken, den andre på stativet.

LAGER MATERIALER TIL GARASJE

– Tømmeret som studentene hogger og skjærer, skal tørke til utpå våren. Da blir det plank og stolper til en bussgarasje i grovt bindingsverk, forteller Aabol.

Valdres Folkemuseum på Fagernes har en buss fra 1930-tallet som fortsatt er kjørbær og som det skal bygges beskyttende tak og vegger til. Videre bearbeiding av materialene og byggingen blir en av oppgavene som løses i løpet av et kurs i lafting og grovt bindingsverk i begynnelsen av mai.

g inn i materiallæra

- God arbeidsfordeling, én mann jobber og fem ser på, fastslår Bård Mæland med barkespaden, og studiekameratene ler og er enige: (f.v.) Jonas Strømgren, Anders Oppegaard, Bjørn Tveit, Bjørn Meling og Torgeir Haakenstad.

Kjørekar og hest gjør seg klar med en ny last tømmer.

SLIPPER Å TRENE I DAG

– Det er hardt fysisk å holde på med sag og øks, så i dag slipper vi vel å gå i treningsstudio! ler bygningsvernstudentene. De er håndverkere i forskjellige fag og er blitt godt kjent etter flere helgesamlinger og i nettmøter siden studiet startet sist høst.

– Studiet er sosialt, vi møter andre med samme interesser og bygger nettverk som vi kan ha nytte av når det trengs, sier en av dem, Bjørn Meling, tømrer i Byggmester Oddvar Meling i Stavanger. – Det er fint å kunne spørre noen til råds som en kjenner og som har omtrent samme utdanning, mener han.

Meling må innrømme at det er uvant å ➔

- Det er en engasjert gjeng av studenter vi har, mener læreren, Håvar G. Aabol.

Odd Arne Rudi er bygningsvernrådgiver ved Valdresmusea.

jobbe med øks, men det går an å lære.

– Det er vel ikke så mye så gammelt jeg skal jobbe med i Stavanger, men jeg regner med at studiet gir meg kunnskap som blir grei å ha med seg, sier han.

– Jeg jobber heller ikke med noe som er så gammelt, men jeg ser at det er mye nyttig å få med seg likevel, mener Bjørn Tveit, tømrer fra Nissedal i Telemark. – Også i arbeid med hus fra 1900 og oppover, er det godt å kunne mer om bygningsfysikk, om stilarter og konstruksjoner. Materiallære og materialkvaliteter som vi holder på med i dag, vil være svært nyttig, mener han.

VINDUSRESTAURERING FOR TUR

– Dette er en del av studiet som er interessant for meg personlig, men kanskje ikke direkte nyttig for meg som jobber med vinduer og dører, mener Bård Mæland fra Stavanger.

Erling Klev og Vegard Svarstad kapper stokker til «strø» til de større stokkene som snart kommer fra skogen.

– Det er likevel godt å få med seg materiallære, vurdere trær med forskjellige kvaliteter og hva som kan være gode emner for forskjellig bruk. En av samlingene går på Røros og skal handle om vindusrestaurering. Det blir midt i blinken for meg! sier han.

I alt er det ni helgesamlinger i studiet. De foregår ved Rørosmuseet og Vest-Telemark Museum i tillegg til Valdresmusea.

HJELPE TIL Å TA VARE PÅ

– Det er bra at det utdannes flere bygningsvernere, fastslår Odd Arne Rudi. Han er bygningsvernrådgiver ved Valdresmusea og medarrangør for skogdagen. Som bygningsvernrådgiver går mye av tida hans med til befaringer og rådgivning til eiere av eldre

hus. Da får han stadig høre at huseiere sliter med å få tak i kvalifiserte håndverkere.

– Alle som eier eldre hus, har tilbud om ett dagsverk gratis rådgivning om hva de bør gjøre og hvordan det bør gjøres, forklarer han.

– Det blir som oftest en befaring og en rapport vi rekker å levere innenfor dette dagsverket. Rådgivningen er med på å bevisstgjøre eierne om verdien i gamle hus. Vi vil gjøre dem til bedre bestillere som kan være kritiske og stille spørsmål om hva håndverkere foreslår.

Rudi har selv takteking med valdresskifer som spesialitet, men har allsidig bakgrunn i bygningsvern etter å ha gått bygningsvernstudiet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. ■

NYE PEUGEOT PARTNER ALLEREDE EN VINNER

**INTERNATIONAL
VAN OF THE YEAR**

Nå også
tilgjengelig
med **4x4!**

KLIKK HER
FOR MER INFO

Fra **159.900,-** eks mva

PEUGEOT i-Cockpit® med 8" skjerm

Multifunksjons-seter, til 3 personer

Opptil 1000 kg lastekapasitet / 1500 kg hengervekt

PEUGEOT

Forbruk blandet kjøring fra 0,42 l/mil, CO2-utslipp fra 111 g/km. Frakt- og leveringsomkostninger forhandler tilkommer.
Forbehold om trykkfeil. Bildet er illustrasjons- foto, utstyr kan avvike. Importør Bertel O. Steen AS.

NÅ ER VERDENS- MESTEREN OGSÅ TØMRERMESTER

30 år gamle Kristoffer Brun er ikke bare verdensmester i roing. Nå er han også mester i tømmerfaget.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Det er gjevt å ha mesterbrevet, smiler en stolt Kristoffer Brun. Utdanningen har han tatt i blimester.com.

– Nettstudier passet perfekt til min livsstil. Veiledere kunne spørres til råds når jeg trengte det, og oppgaver kunne jeg løse på treningssamlinger eller når jeg ellers hadde tid, sier den nybakte tømrmesteren.

Studiet går over halvannet år, og er nettbasert med samlinger underveis.

Kristoffer Brun fikk med seg alle samlingene det var lagt opp til, selv om han bare var fysisk til stede på én av dem.

SÅ UNDERVISNINGEN NÅR DET PASSER

– Jeg så samlinger live på nett eller jeg tok tak i oppsummeringer i etterkant. Begge deler var en helt grei måte å lære på. Når man må oppsøke kunnskapen og ikke bare får den i fanget, sitter den bedre, fortsetter Kristoffer Brun.

– Jeg likte å løse oppgavene som er en viktig del av studiet. Veiledernes tilbakemeldinger fortalte meg hva jeg burde konsentrere meg mer om. Sånn ble jeg også godt forberedt til eksamenen, og den gikk fint.

STØTTE I STUDIETIDA

Læretida gikk Brun hos byggmester Andreas Nygaard i Bergen. Siden har han takket en forståelsesfull arbeidsgiver for at han kunne

kombinere læretida med daglige treningsøkter og -samlinger.

Mesterbrevet har han tatt uten å være ansatt noe sted. Som sponsoravhengig toppidrettsutøver, kom derfor et stipend fra blimester.com godt med.

TRENER MED ANDRE TOPPER

Nå tar roingen all tid. Det går i to og noen ganger tre, daglige treningsøkter, treningsamlinger, reiser og konkurranser. Nå i vinterseongen foregår treningen for det meste på Toppidrettssenteret i Oslo. Her kan Kristoffer og makkeren Are Strandi trene side om side med andre store idrettstopper. Den meritterte roeren Olaf Tufte, er en av dem.

VIL GJERNE PRAKTISERE

– Jeg vil gjerne praktisere faget så mye som mulig, forteller Brun.

– Foreløpig driver jeg en egen liten virksomhet med kunder som kan akseptere at prosjektene tar litt tid. Det hender jeg er borte i tre uker av gangen, og arbeidet må vente.

– Akkurat nå holder jeg på å rehabilitere et bad i ei hytte på Ål. Den tålmodige kunden er en i familien. På litt lengre sikt, når idrettskarrieren en dag tar slutt, håper jeg noen vil se potensialet mitt og ansette meg. Å drive egen virksomhet, gjerne med en kollega eller to, kan også være noe. Det er jo best å ha en kollega så vi kan skryte av

hverandre og peise hverandre, mener han. I mellomtida håper jeg på noen litt større prosjekter til høsten når det roer seg ned med konkurranser og reising.

SIKTER MOT OL I 2020

Årets rosesong har fire høydepunkter for Kristoffer Brun og makkeren Are Strandli: OL-kvalifikasjon, Europamesterskap, Verdensmesterskap og tre verdenscup-regattaer. Neste sesong derimot, er det OL igjen, og da er målet klart: – Gull! Får vi delta i OL, er det gull som gjelder. Som det var i 2016. Da fikk vi bronse og ble slått med 69 hundredeler. Vi har lurt på hva det var som gjorde den lille forskjellen, og trener for å finne det ut til neste sjanse, smiler han.

Hva som følger etter OL i 2020, vet ingen. Kanskje det da blir tid til å etablere seg som tømrmester med eget firma. ■

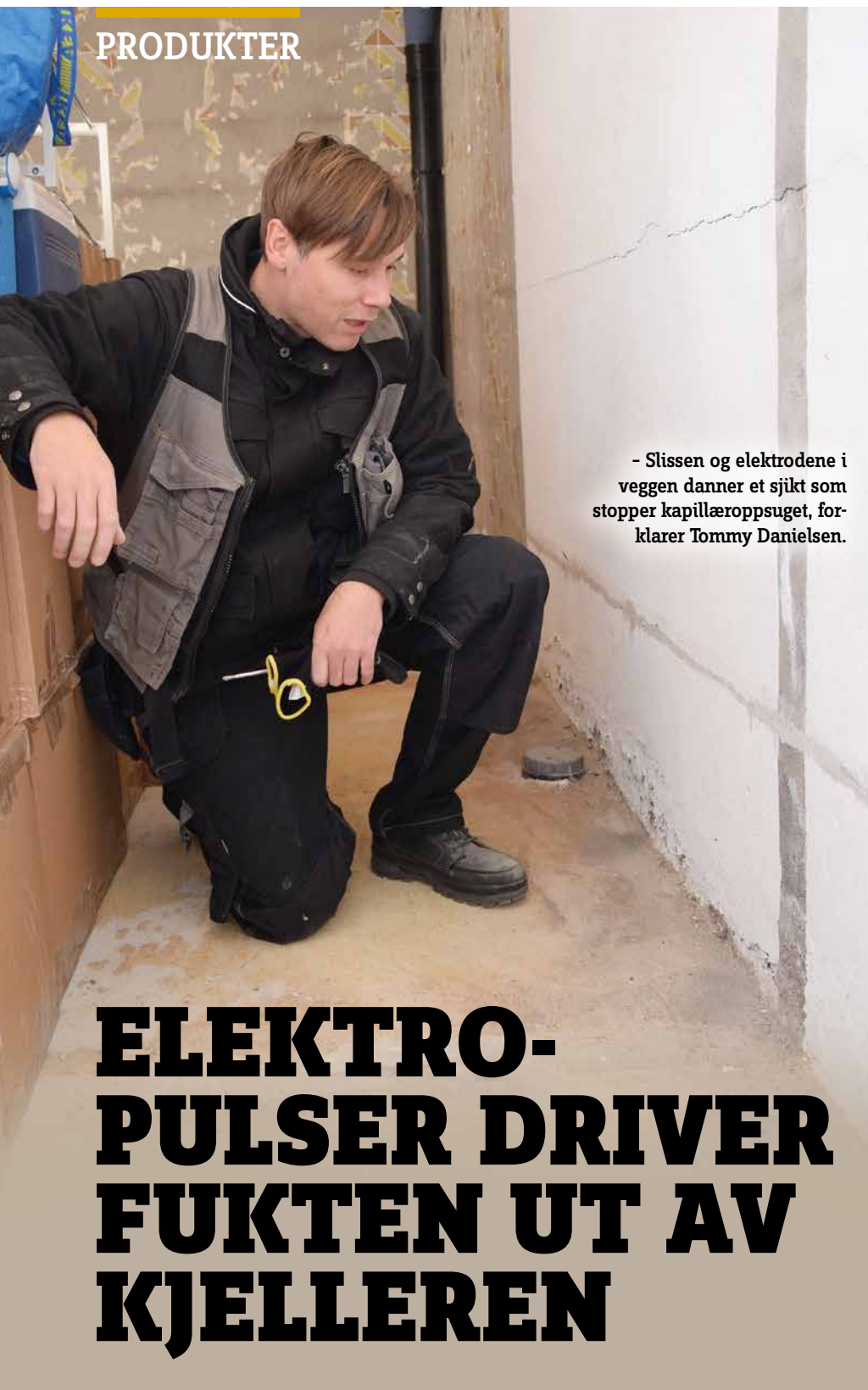

- Med to og noen ganger tre treningsøkter om dagen, er det sjelden noe overskudd til å praktisere tømrerfaget, fastslår Kristoffer Brun.

«NETTSTUDIER PASSET PERFEKT TIL MIN LIVSSTIL.» KRISTOFFER BRUN

Ofte trener Brun og den meritterte Olaf Tufte side om side på Toppidrettssenteret.

- Slissen og elektrodene i veggen danner et sjikt som stopper kapillæroppsuget, forklarer Tommy Danielsen.

ELEKTRO-PULSER DRIVER FUKTEN UT AV KJELLEREN

Kjellere som har vært så fuktige at de ikke egnet seg til lagring eller opphold, tørkes opp med elektropulser og blir til fullt brukbare oppholdsrom.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Systemet heter EPS-fuktsikring og leveres av Fuktspesialisten AS med hovedkontor i Nittedal.
– Det bruker elektroosmose som skyver fukten ut av murveggen, forteller Arnulf

Danielsen som utviklet det på 1980-tallet, og daglig leder Tor Heimdal. Nå er det femte versjon av systemet som monteres i norske bygninger.

Selskapet har to faste montører i Oslo-området og avdelinger fem forskjellige steder i landet.

David Engelhardt-Olsen legger ledninger mellom elektrodehullene.

Murpuss og maling som flasser av kjellerveggen, taler sitt tydelige språk om et fuktproblem.

TRE FORNØYDE HUSEIERE

Systemets referanseliste er lang. Vi har vært i kontakt med tre private huseiere som er svært godt fornøyd med systemet og er imponerte over hvor fort det virket. For ingen av dem var drenering et alternativ. De ønsket ikke å grave opp rundt huset og ødelegge hagen. Det var dessuten ikke sikkert ny drenering ville hatt ønsket effekt. For det som er problemet i mange kjellere, er fukt som suges opp fra grunnen (kapillært opptrekk). Dreneringen tar seg av overflatevannet.

KAN BRUKE KJELLEREN

De tre huseierne forteller alle at de at de har fått brukbare oppholds- og lagerrom i kjellerne etter at det ble installert EPS fuktsikring hos dem.

– Vi overtok i 2011 en enebolig for 1925 og lagret litt av hvert i kjelleren før vi oppdaget at alt mugnet og måtte kastes, forteller Tore Moe, i Bærum i Akershus.

Grunnlegger Arnulf Danielsen og daglig leder Tor Heimdal med sentralen i anlegget.

– I løpet av noen uker etter at anlegget var montert, så vi for skjellen.

Det opplevde også Anne-Kristine Amli i Fredrikstad.

– Det var helt magisk hvordan kjelleren tørket opp. All kjellerlukt ble borte, sier hun om huset fra 1938. Hun er så fornøyd at hun har anbefalt det til sønnen som bor i Tromsø. Han ble like fornøyd! forsikrer hun.

Hege Lindegaard i Sandefjord forteller at de nå har soverom og lager i kjelleren. Den var avstengt fordi den var ubrukelig da de i 2010 overtok huset som er fra 1969/70.

EPS-systemet bruker strøm, men det er så lite som går med at det knapt merkes på strømregningene, forteller huseierne.

KJELLEREN BURDE VÆRT VÅT

Tore Moe har et godt bevis for at systemet holder fukten unna, mener han. Han registrerte en vinter at sentralen i anlegget jobbet på full fart, men skjønte ikke hvorfor før det ble oppdaget lekkasje i et rør.

– Lekkasjen hadde lagd et vannbasseng under huset, og graveren mente vi burde ha det klissvått i kjelleren. Men det var like tørt som før! forteller han fornøyd.

LESER VEGGEN

– Når vi går på befaring, kan vi lese veggen. Saltutslag, maling som flasser og mugg, er tydelige tegn på fukt i veggen, forteller en av montørene, Tommy Danielsen. Som sønn av grunnleggeren, er han godt vant med å se hva og hvor problemene er i fuktige kjellere. Han har også lang erfaring med å montere anleggene.

– Vi lager en slisse i veggen og borer hull med visse mellomrom der vi setter inn elektrodene. På den måten danner vi et sjikt som kan bryte kapillæropptrekket. Det er ikke bare i ytterveggene fukten må fjernes. Som oftest ser vi også fuktutslag i bærende vegger midt inne i kjelleren, forklarer han.

SANNSPÅDD BYGGMESTEREN?
Allerede i 1988 skrev Byggmesteren om EPS-systemet med overskriften «Alvorlig husproblem snart en saga blott? Lavspent strøm gjør fuktige kjellere tørre».

Også innervegger trekker fukt opp fra grunnen.

– Fukten i veggene måles når anlegget er montert, og kontrollmåles etter tre-fire uker. Det blir ikke nøyaktige fuktmålinger, men det viser en tendens. Om vi ikke ser klar bedring, må vi vurdere ytterligere tiltak. Vi har rutine på at kunden ikke betaler faktura før vi har oppnådd ønsket bedring, fortsetter Danielsen.

RIMELIGE KVADRATMETER

– Denne fuktsikringen er montert i små og store bygninger. I en vanlig enebolig koster et anlegg mellom 70 000 og 100 000 kroner. Om det gjør at hele kjelleren blir brukbar til kjellerstue eller lager, må det sies å være rimelig kvadratmeter, mener Tor Heimdal.

Han og grunnlegger Arnulf Danielsen er glade for at systemet er NEMKO-sertifisert. Det sikrer at produktet har høy kvalitet og gir dem bedre grunnlag for å satse på proffmarkedet. ■

BENDERS BETONGTAKSTEIN EKSLUSIV - PALEMA - CARISMA

Benders er Nordens største produsent av betongtakstein. Med over 50 års erfaring som produsent og leverandør har vi produkter tilpasset de Nordiske forhold. Vi tilbyr ett bredt utvalg av profiler, farger og overflater samt ett komplett tilbehørsprogram.

www.benders.no

Limte panel- og kledningsbord i lange lengder og store bredder, har slått godt an i markedet. (Produktfoto: Norsk Limtre)

BREIE KLEDNINGSBORD GIR SUKSESS I MOSVIK

MOSVIK, TRØNDELAG:

Brede limte bord til innvendig panel og utvendig kledning gir nytt liv i produksjonen hos Norsk Limtre AS.

AV BJØRN LØNNUM ANDREASSEN
POST@BYGGMESTEREN.AS

Sist høst investerte fabrikken 12 millioner kroner i produksjonsutstyr og ferdigvarelager. Men det har ikke alltid vært sånn. Fabrikken har gått fra store høyder til dype daler før den begynte å utvikle nye produkter. Limtepanel- og kledningsbord i lange lengder og store bredder, har slått godt an i markedet, forteller daglig leder Ragnar Berg.

– Vi begynte å produsere den breie bordkledningen fordi vi fikk forespørsel om det fra en arkitekt og seinere fra en hytteprodusent i Gudbrandsdalen. De limte kledningsborda satte oss på tanken å utvikle terrassebord på samme måte. De er 28 mm tjukke og 220 mm breie. Limtreborda består av fem lameller med riller i, og er blitt et tøft produkt, mener Berg.

Kunder setter pris på limte panelbord innvendig også, har Norsk Limtre erfart.

SAMARBEID FØRER FRAM

Samarbeid med flere aktører har bidratt til den positive utviklingen for fabrikken i Mosvika, kommunen med Petter Northug som «sin store sønn».

Norsk Limtre har lenge samarbeidet med Green Advisers. Firmaet med Joakim Dørum

i spissen, har spesialisert seg på å utvikle og prosjektere idrettshaller og næringsbygg som kan bygges med elementer byggmesteren produserer selv. Den siste hallen til Norsk Limtre er bygd med massivtreelementer som fabrikkens egne ansatte produserte.

Norsk Limtre samarbeider også med

- Allsidig satsing på bygg-produkter og arbeidsfolk er godt for Norsk Limtre AS i Mosvik i Trøndelag, mener (f.v.) Daniel Stavrum, Ragnar Berg og Oskar Nervik.

Daglig leder Ragnar Berg.

Men den som kjøper, må huske på at panel og kledning med sånne bredder og lengder er like raske å legge som plater, reklamerer den daglige lederen.

Han anslår at fjorårets omsetning endte på vel 50 millioner kroner, og regner med en økning til 60 millioner i år. Norsk limtre har 20 ansatte.

ARBEIDSGIVER FOR NORTHUG?

Norsk limtre var sambyggingen Petter Northugs første sponsor, opplyser Berg. Forhåpningene etter at ski-stjernen la opp, fortsetter.

- Vi har lært mye av Petter om fokus på et mål og bli god på et område. Vi har snakket mye sammen gjennom årene. Næringslivet har svært mye å lære av utøvere i toppidrett. Jeg har tilbudt Petter jobb og vi har en åpen dialog. Vi kan uansett samarbeide mye i framtida, sier en stolt Berg og får medhold fra produksjonsleder Daniel Stavrum og Oskar Nervik i produksjonen.

- Det er artig å se bedriften har satset, både med utstyr og på folk. Byggevarene vi lager nå, er allsidige. Dette panelet er en fryd å legge, sier Stavrum. ■

FAKTA:

NORSK LIMTRE AS, MOSVIK

Etablert i 1992, men med røtter i produksjon av furumøbler fra 1984. Har siden omstilt seg og produserer innvendig panel, terrassebord, bordkledning og konstruksjonsvirke i limtre. Omsette i 2018 for ca 53 millioner kroner. 20 ansatte.

Kjeldstad trelast om blant annet produksjon av K-stendere. Dessuten har den et nyttig samarbeid med Treteknisk Institutt i Oslo.

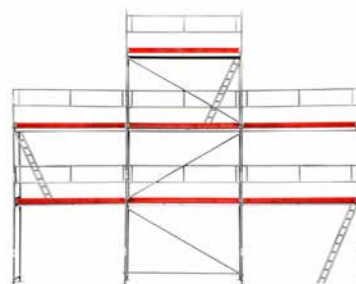
IMPREGNERE OG FORHANDLER

Terrassebordene blir nå royalmipregnert av Alvdal Skurlag som også er blitt forhandler av produktene.

- Som oftest får vi høre at prisen på limtre er for høy.

At du er trygg når du jobber i høyden bør være en selvfølge. I tillegg skal du vite at utstyret du trenger blir levert raskt, er av topp kvalitet, og at du får den servicen du trenger for å gjøre din jobb på et høyt nivå.

INSTANT

- Helt på høyden

Deliveien 7, 1540 VESTBY, Tlf. 23 19 11 00

www.instant.no
Oslo | Bergen | Trondheim

BYGGMESTERSKOLEN

NYTT KURS!

ARBEIDER PÅ EKSISTERENDE BYGG

2-dagers kurs som passer for alle som utfører og/eller prosjekterer tiltak på eksisterende bygg!

Det er knyttet mange utfordringer og særskilte krav til arbeider på eksisterende bygg. Deltar du på dette kurset er vår målsetning at du skal:

- Få en god forståelse for hvilke regler som gjelder i ulike tiltak
- Kunne gjøre gode vurderinger av eksisterende konstruksjoner
- Velge rette løsninger og produkter
- Gi kunden riktige anbefalinger

BERGEN:

5.-6. juni

TROMSØ:

9.-10. oktober

SARPSBORG:

30.-31. oktober

BODØ:

27.-28. november

Mer informasjon og påmelding

www.byggmesterskolen.no

BYGGMESTERFORBUNDET

PRODUKTER

Fabrikksjef Tom Wasenden og administrerende direktør Arne Jebsen følger spent med mens statsminister Erna Solberg sager over isolasjonsmatta og erklærer fabrikken åånet.

HUNTON

TREFIBER- ISOLASJONEN IMPONERTE STATS- MINISTEREN

GJØVIK: Statsminister Erna Solberg likte godt det hun så da hun sørget for den høytidelige åpningen av Huntons fabrikk for trefiber-isolasjon på Gjøvik.

– Det som er godt for Gjøvik og innlandet, er godt for Norge, sa statsministeren da hun gratulerte eiere og ansatte med satsingen i den nye fabrikk.

Solberg berømmet Hunton for viljen til å investere.

– Dere viser at det er mulig å drive industriproduksjon i Norge, et godt eksempel for hele landet!

I åpningstalene sa både administrerende direktør Arne Jebsen og styreleder Frederik W. Mowinckel at fabrikk med dette understreker at den er framtidsrettet.

– Vi så behovet for miljøvennlige isolasjonsløsninger da vi startet planleggingen og var lei av å vente og håpe på at noen skulle ta initiativ. Vi ville lede vei, og det er det vi gjør nå, sa Mowinckel.

FLIS BLIR FIBER

Trefiberisolasjonen blir bearbeidet fra treflis, som kommer fra sagbruk i Gudbrandsdalen og Innlandet for øvrig, til isolasjonen kommer ut ferdig til blåseisolasjon eller som isolasjonsplater.

Hunton har investert over 100 millioner kroner i den nye fabrikk. Den er bygd av Siljuåsen med massivtreelementer. Elementene er produsert lokalt av entreprenørens egne ansatte.

Totalt regner fabrikk med å produsere for 200 til 300 millioner kroner når den går for fullt. Foreløpig foregår produksjonen i ett skift, men planen er døgnkontinuerlig produksjon etter hvert.

WEBER KOMFORTGULV

KOMFORT FOR FLERE

Weber har en løsning for lyd og gulvvarme som egner seg til etasjeskiller i tre, forteller Hege Anker-Jensen.

– «Komfortgulv for bolig» heter løsningen som gir «komfort» for flere. Først og fremst for beboeren som får et stabilt gulv med trinnlydsdemping. Det er egnet i flerfamiliehus, men også i eneboliger og leiligheter over flere etasjer, forteller hun.

Gulvet gir også tømmeren «komfort» fordi det er lett å legge. Konstruksjonen bygges opp over et lydisolerende trebjelkelag med 25 mm EPS, en duk og 40 mm avrettingsmasse. Rør til vannbåren varme eller varmekabler legges før avrettingsmassen pumpes inn fra bil eller mobil mindre pumpe. Tømmeren vil også selv kunne gjøre avrettingen.

Etter tre timer kan man gå på den støpte massen. Når alt er tørket, kan belegg eller parkett legges etter kundens ønske og valg.

FORD ECOGUIDE

TEKNOLOGIEN HJELPER TIL ØKONOMISK KJØRING

Nå introduserer Ford en ny teknologi for nyttekjøretøy som hjelper sjåføren å kjøre mer økonomisk.

EcoGuide gir føreren informasjon så han unngår unødvendig nedbremsing, selv når han ikke ser hindringer i veibanen.

– Alle har opplevd en kraftig nedbremsing når en sving er litt skarpere enn antatt, etterfulgt av en akselerasjon for å komme opp i hastighet igjen. Med Fords EcoGuide får du hjelp til å unngå denne typen nedbremsinger. Det sparer deg både for stress og drivstoff, sier salgssjef for nyttekjøretøy i Ford Motor Norge, Johnny Løvli.

Teknologien bruker nyttekjøretøyet sitt satellittnavigasjon for å forutse situasjoner og gi føreren tips for å takle disse på en mest mulig drivstoffeffektiv måte. Kjøremonstret analyseres, og i instrumentpanelet får man gode råd for å kjøre billigst mulig.

Ford mener denne teknologien kan spare 12 prosent av drivstofforbruket. Fra sommeren i år introduseres EcoGuide på nye 2-tonns Transit, Transit Custom og Tourneo Custom.

HIKOKI C3610DRA

KRAFTIG GJÆRSAG PÅ STRØM ELLER 36V BATTERI

Hikokis nye kapp- og gjærsag er en fleksibel løsning som kan kjøres på Multi Volt batteri eller strøm-adapter.

Hikoki C3610DRA er en effektiv og brukervennlig sag med høy kappehastighet. Med smart glideskinne kan sagen plasseres og brukes inntil vegg. Enkel justering av tilt, sagevin- kel og laser gir presise kutt.

Det medfølgende Multi Volt-batteriet (BSL36B18) har ny teknologi som veksler automatisk mellom to voltklasser, 36V og 18V. Med en effekt på 1 440W er det en utfordrer til verktøy med ledning.

BENDERS GERARD TAKSTEINSPATE HERITAGE - PANTHERA - DIAMANT

Benders Gerard ståltakplater lagerføres både i granulert og høyblank overflate, og med en profil og ett fargeutvalg som er godt innarbeidet i Norge. Med høy produktkvalitet, tradisjonell montering og god tilgjengelighet kan vi tilby ett meget godt alternativ til de som ønsker stålplater på sitt tak.

GERARD

www.benders.no

SPREK 60-ÅRING SETTER REKORDER I BYGGDETALJER

Forlagsredaktør Tuva Engdal og fagredaktør Aleksander Lundby (nærmest) er to av fagpersonene i SINTEF Byggforsk som programleder for serien, Brit Roald og fagredaktør Anders Kirkhus støtter seg på i arbeidet med anvisningene.

Byggforskserien feiret i fjor 60 år med byggdetaljer og anvisninger. Serien er unik i verden og i norsk byggenæring.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Det er nå over 12 200 registrerte brukere med abonnement på Byggforskserien. Den består av over 800 anvisninger og hadde i 2018 4,2 millioner sidevisninger.

– Det er en viktig kunnskap vi forvalter og blant brukerne er det både utførende, utdanningsinstitusjoner og takstmenn. Det er også mange arkitekter og ingeniører som arbeider med å designe komplekse bygg, fastslår Veslemøy Nestvold, leder for avdeling Kunnskapsformidling i SINTEF Byggforsk som har ansvaret for Byggforskserien.

Vi møter henne sammen med

– Det er svært viktig at vi har en kundeservice som kan svare på kundenes spørsmål om anvisningene, fastslår leder for kundeservice, Monica Raknestangen Gran om Dag Robert Nesset og kollegene hans.

programleder for serien, Brit Roald, og en av fagredaktørene, Anders Kirkhus. De vet godt at det er krevende å leve opp til det kvalitetsstempelet som serien har fått gjennom 60 år.

TAR TID Å PRØVE LØSNINGER

– Serien skal være forskningsbasert og presentere gjennomprøvde løsninger. Derfor tar det tid å utvikle og revidere anvisningene, forklarer Nestvold.

– Nettopp fordi det skal være sikre, utprøvde løsninger, hender det at markedet har begynt å bygge med nye produkter og løsninger samtidig med at vi arbeider med nye anvisninger om dem. Det gjelder blant annet bygging med massivtre og moduler. Men det hender vi kan utarbeide eller revidere en anvisning raskt også, sier hun og viser til det som er en «personlig rekord» for dette arbeidet, satt av Anders Kirkhus i 2015: Anvisningen (517.651) «Carporter og små garasjer». Den var bestilt av DiBK etter

Fem av de 10 i det eksterne utvalget: (f.v.) Jack Grimsrud, Standard Norge, Åsmund Østvold, Byggmesterforbundet, Ole Petter Haugen, Selvaag Bolig, Lise Rystad, NSW Arkitektur og bak står Lars Myhre, Boligprodusentenes Forening. (Foto: SINTEF Byggforsk)

en forenkling av regelverket rundt byggesaksbehandling som ble innført fra i juli 2015. Forenklingen innebar at man under gitte forutsetninger kan bygge uthus og garasjer på inntil 50 m² uten å søke om tillatelse først. I innledningen slås det kort fast: «Faglig redigering ble avsluttet juni 2015.» Det vil si at den ble ferdig i tide før selvbyggere kunne gi seg i kast med garasje eller uthus på inntil 50 m².

MANGE LESERE

Anvisningen er siden blitt en av de mest populære i serien. Den troner på tredjeplass over de mest leste de siste 12 månedene.

– Den er myntet på selvbyggere, men også profesjonelle. Dette er jo en del av ROT-markedet som også profesjonelle arbeider med og som ikke er søknadspliktig, poengterer Anders Kirkhus.

– Når denne kunne utarbeides så raskt, kan det forklares med at den er basert på mye kjent kunnskap som skulle settes sammen til en god veileder for den som skal bygge garasjer og uthus, sier han.

ALMINNELIG GOD PRAKSIS

– Byggforskserien er anbefalte løsninger på et generelt grunnlag. Den refereres gjerne til i rettssaker som alminnelig god praksis. Den kan likevel ikke fritta noen for ansvarsretten de har påtatt seg i en byggesak, understreker Kirkhus og Roald.

– Brukeren må forsikre seg om at byggedetaljene kan brukes eller om det må en tilpasning til i det aktuelle prosjektet. Vi lager en veileder, ikke loven. Vi er en privat stiftelse, ikke staten og heller ikke DiBK, legger de til.

DET MESTE TILPASSET TEK17

– Hvor lenge lever en anvisning før den må revideres?

– Det kommer an på om det skjer endringer som

påvirker det aktuelle emnet. Det kan være ny forskning eller nye erfaringer eller endringer i forskrifter eller standarder. Noen anvisninger kan være de samme i opptil 30 år, andre kan vi være nødt til å endre etter bare ett år eller to. Om en standard kommer i ny versjon, vurderer vi om endringen får betydning for innholdet. Det er ikke alltid det blir nødvendig å skrive om teksten. Om ikke det er noe annet som ➔

Nå kan anvisningene også leses på mobil og nettbrett.

TALL OG FAKTA BYGGFORSK-SERIEN

Byggforskserien ble startet i 1958 og anvisninger ble utgitt på papir helt til 2012. Siden da er den bare digital.

Serien regnes som unik i verden.

Nå består den av 800 anvisninger, de

fleste handler om nybygg. 76 av dem handler om energieffektivisering.

Byggforskserien gis ut i abonnement med betalt digital tilgang. Den har 12 282 registrerte brukere. Til sammen har serien over fire millioner sidevisninger årlig.

De største brukergruppene er arkitekter og ingeniører, entreprenører og håndverkere.

De fleste anvisningene utarbeides og revideres av SINTEF Byggforsks egne ansatte.

Eksterne forfattere benyttes ved behov.

Kvalitetssikring foregår internt i fagmiljøene i SINTEF Byggforsk og i et eksternt

utvalg med medlemmer oppnevnt av organisasjoner for brukergrupper.

Anvisningene sendes også på høring til relevante aktører i byggenæringen.

NOEN AV BYGGFORSK-SERIENS MERITTER

Foreslo 15 cm isolasjon i yttervegger allerede i 1960. Det ble forskriftskrav først i 1985.

Har foreslått løsninger for rasjonell småhusbygging, bedre metoder for frostsikring mot grunnen, tidlig ute med å anbefale membran på badegulvet.

Utarbeidet anvisninger for Universell utforming, innemiljø og klimatilpasning.

Kilde: Byggforskserien 1958–2018, film, YouTube

Veslemøy Nestvold er leder for avdeling Kunnskapsformidling i SINTEF Byggeforsk.

tilsier at en anvisning må revideres, følger vi med på hvor mye den blir brukt, og prioriterer å revidere først de som er mest brukt.

– Da TEK17 var på trappene, måtte et stort antall anvisninger tilpasses de nye forskriftskravene. Arbeidet var omfattende, men nå er vi nesten i mål.

STORT FAGMILJØ I HUSET

Programlederen og fagredaktøren kan støtte seg på hele miljøet av fagpersoner i SINTEF Byggeforsk i utvikling og revidering av anvisningene.

– Forskningsmiljøet, laboratoriet, sertifiseringsavdelingen, rådgivere og skadeavdelingene trekkes inn i arbeidet med anvisningene og i kvalitetssikringen for publisering.

– Vi har også god hjelp av et utvalg som er satt sammen av representanter fra byggenæringen. Det eksterne utvalget deltar i høringer og bidrar med innspill om behov for nye anvisninger, forteller Roald og Kirkhus.

TREDIMENSJONALE FIGURER

Siden 2012 har Byggeforskserien vært nettbasert. Strukturen på anvisningene er den samme som da den var på papir, med todimensjonale figurer og bilder. Nå kan

den også leses på mobil og nettbrett.

Neste utviklingstrinn for serien blir å gjøre figurene tredimensjonale. Videre jobbes det med teknologi som kan presentere informasjonen i en anvisning bare ved et klikk på en figur. Begge deler er under utvikling, og vil bli tilgjengelig for kundene etter hvert. Når det skjer, er ikke tidfestet ennå.

FAGDISKUSJON PÅ FACEBOOK

Byggeforskserien er selvsagt også på Facebook. Det sosiale mediet har vist seg godt egnet til faglige diskusjoner om forskjellige tekniske løsninger som anvisningene anbefaler.

Byggmestre utmerker seg med å være aktive i diskusjonene her.

– Vi får ofte i gang en diskusjon om vi legger ut en fagartikkel som handler om bestemte anvisninger, forteller Veslemøy Nestvold.

– I slike diskusjoner får vi kommentarer til det vi presenterer og vi kan få innspill som er verdifulle i arbeidet med anvisninger og revideringer, sier hun.

Programleder Brit Roald skyter inn:

– Vi vil gjerne ha innspill fra brukere. Benytt kommentar-mulighetene som ligger på anvisningen på nettet. Der er det også mulighet til bare å gi en tommel opp – som ellers på sosiale medier – om man ikke har mer på hjertet, sier hun. ■

Rune Lind er DAK-operatør som bidrar med å digitalisere serien.

DEN RASKESTE VEIEN TIL KRANSELAGET

www.pretre.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

Ledende på bærende trekonstruksjoner

BJELKELAG

TAKSTOL

PRECUT

ELEMENTER

TEKNISKE TJENESTER

Byggmesterforbundet Vestfold feirer sine første **100** år

Byggmester Kjell H. Knutsen og tømrermester og forfatter Frank Berg hygger seg på 100-års jubileet.

Tidligere leder i Byggmesterforbundet Vestfold, Rolf Eilerås, og nyvalgt leder Magne Myhre med jubileumsboka.

Tidligere leder Rolf Eilerås taler under jubileumsmiddagen på Nøtterøy.

– Det har vært både interessant og hyggelig å intervju byggmesterne om fortiden og fremtiden til tømrerfaget, sier forfatter Lise Fladberg.

TØNSBERG: – Nå skal vi jobbe videre for at våre bedrifter har gode og like arbeidsvilkår, sier byggmesterne Rolf Eilerås og Magne Myhre som feiret jubileet med bok og festmiddag.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Hundre år går vanvittig fort i landets eldste by, sier byggmester og nyvalgt leder Magne Myhre på jubileumsfeiringen i mars.

VIKTIG Å VÆRE IDEALIST

Festmiddagen ble innledet med et minutts stillhet for tømrmester Anders Frøstrup, som er dypt savnet i Vestfold og resten av landet:

– Anders var en fargerik person som gjorde så mye bra for faget og oss i forbundet, sier styreleder Magne Myhre som mener at byggmestere må ta seg råd til å tro på noe mer enn seg selv.

– Det er viktig å være idealist. Vi skal ha en positiv tro på framtiden, miljøet og hva Byggmesterforbundet kan få til her i Vestfold, mener Myhre.

Byggmesterforbundet Vestfold har jobbet lenge for å bekjempe useriøse og kriminelle i byggebransjen. Medbyggerne og nytt A-krim senter er to tydelige bevis på at arbeidet gir resultater. Myhre lover at Byggmesterforbundet Vestfold skal fortsette å engasjere seg: – Vi må få flere med i seriositetsarbeidet og forbundet. Like konkurransevilkår kommer ikke av seg selv – det krever stadig innsats, sier Myhre om framtiden til Byggmesterforbundet Vestfold.

SAMMEN KAN VI PÅVIRKE

Avtroppende leder Rolf Eilerås mener at lokalavdelingens første formann, H. Svendsen, ville vært stolt av innsatsen til forbundet han stiftet for 100 år siden:

– Vi fremmer fortsatt faget og tar vare på hverandre i dag slik de gjorde for 100 år siden. Sannheten er at vi sammen kan påvirke og få til endringer som er viktige for medlemmene, sier Rolf Eilerås.

Han har brukt mye tid i forkant av jubileet på å samle inn informasjon om historien. Når man vet hva man har gjort og hvem som gjorde det, har man et bedre utgangspunkt for framtiden.

– Det er viktig at vi står samlet og sier fra når noe må gjøres. Da blir vi lyttet til, mener Eilerås og ønsker Byggmesterforbundet Vestfold 100 nye og aktive år.

Gratulasjoner ble det også fra NHO Vestfold og Byggmesterforbundet ved daglig leder Frank Ivar Andersen.

– Vestfold har gjort seg bemerket både med sitt seriositetsarbeid og faglig enestående medlemmer som tømrmesterne Frank Berg og Anders Frøstrup, sa Andersen i sin tale.

SYV MENN SOM TENKTE FREMOVER

Sentralt i feiringen står jubileumsboka «Næring og fag gjennom hundre år» som er skrevet av Lise Fladberg og byggmester Rolf Eilerås. Boka deles ut til alle medlemmer i forbindelse med jubileet og er en spennende tidsreise tilbake til tider som både var helt forskjellig fra i dag – og med mange av de samme utfordringene i 1919 som i 2019.

Det var ikke enkelt å drive byggevirksomhet i Tønsberg etter

Nyvalgt leder Magne Myhre og Kjell H. Knutsen som også har ledet lokalforeningen og lagt ned en stor innsats for håndverksbedriftenes vilkår.

første verdenskrig. Syv av byens fremste bygg- og tømrmestere forstod at de måtte samle seg i en forening for å bli hørt – og for å takle kommende fellesavtaler som arbeidsgivere.

I boka skriver en av Tønsbergs unge byggmestere, Tor-Henrik Rød, at det er viktig at Byggmesterforbundet Vestfold er synlig i samfunnet:

– Jeg håper at forbundet skal ha litt mer muskler overfor det offentlige enn det har i dag. Da kan man berettigede sin eksistens overfor en ny generasjon av byggmestere, skriver han. ■

BENDERS TEGLTAKSTEIN HANSA - TVILLING - PIANO

Høy kvalitet, pent utseende og enkel legging gjør at du som håndverker kan levere ett produkt til dine kunder som gir store fordeler. Med 30 års garanti og ett produkt som har den kvalitet og det utseende som man forventer av tegltakstein gjør vi valget enklere. Alle typer fåes i ett bredt utvalg av overflater og farger, både i naturell, engobert og glasert.

www.benders.no

BRANSJEREGISTERET

www.nordvestvinduet.no

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

Aust Voll
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design
Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34
E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

Mange om beinet?

For kun kr 450,- kan du
gi dine ansatte et eget
abonnement på tidsskriftet
Byggmesteren.

Ring **22 53 53 34**

Forutsetter et hovedabonnement.
Dette koster ordinært kr. 790,-

Byggdata

Tlf. 24 14 66 30

Kalkyleverktøy for håndverkere
og takstfolk

www.byggdata.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet

www.verktoysliping.no

Mobil 932 11 439 / 997 93 140

Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura

E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

Sagbruk
Treindustri
Metallindustri
Byggentreprenør
Skogentreprenør
Private

Salg av verktøy

Annonsér i Bransjeregisteret!

Ta kontakt med Anne-Grethe Krogdahl
på telefon 94 88 40 01 eller send en e-post til:
agk@byggmesteren.as

Har du flyttet?

Husk å gi melding om
adresseendring til Byggmesteren!

Tlf: 22 53 53 24

E-post: byggmesteren@info-sys.no

BYGGMESTERFORBUNDET MEDLEMSKAP LØNNER SEG!

Telefon: 23 08 75 77 E-post: hei@byggmesterforbundet.no
www.byggmesterforbundet.no

Annonser i Byggmesteren på nett?

Kontakt Anne-Grethe Krogdahl
på agk@byggmesteren.as
eller 94 88 40 01

BYGGMESTEREN

Prøv oss gratis!
Byggmesteren.as/abonnement

BYGG MESTEREN

Ditt beste verktøy i 2019

Halvspilt kamp mellom lærlinger og bemanningsbransjen

FIAs HJØRNE

AV **FRANK IVAR ANDERSEN**
DAGLIG LEDER
BYGGMESTERFORBUNDET

Da det i fjor høst ble kjent at Adecco søkte om å bli godkjent lærlingebedrift, utløste det betydelig uro rundt om i byggenæringen. Det var usikkerhet både i opplæringsmiljøene og i organisasjonene om hvordan man skulle møte dette kravet.

Adecco viste til behovet for flere fagarbeidere og at de ved å ta inn lærlinger tok samfunnsansvar. Mange utenfor bemanningsbransjen spekulerte i at motivet var å kunne tilby lærlinger for å tilfredsstille markedet på skjerpede krav om lærlinger på byggeplasser hvor det offentlige er oppdragsgiver.

I den innledende fasen hvor dette ble diskutert, mente flere at det vil være vanskelig å si nei til Adeccos søknad, mens vi i Byggmesterforbundet kom til den konklusjon at det ville vært enda vanskeligere å godkjenne bemanningsselskaper som opplæringsbedrift. Vi så etter hvert et behov for å få avklart det prinsipielle i saken, da dette ikke kunne overlates til den enkelte fylkesopplæringsnemnd ved behandling av enkelt-saker.

I henvendelsen til Kunnskapsminister Jan Tore Sanner i desember var vårt budskap at det ikke er mulig å godkjenne en bemanningsbedrift, siden det er det faglige nivået og læringsmiljøet i den bedriften som lærlingen til enhver tid leies ut til, som er relevant. Videre at det ikke er akseptabelt at ungdom i en utdanningssituasjon skal tilbys en læringsarena med midlertidige arbeidsplasser, risiko for ustabilitet med kolleger i læringsmiljøet og stadig nye foresatte i hverdagen som ikke har tilknytning til den bedriften hvor lærlingen har sin kontrakt. Byggmesterforbundets henvendelse skapte også politisk interesse og det utløste skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Arild Grande til statsråd Sanner.

Statsråden kvitterte raskt ut at han ville innkalle aktuelle organisasjoner til et møte for å få belyst alles interesser. Det ble senere fulgt opp. Kunnskapsdepartementet skal ha honnør for rask behandling av saken og kom tilbake 5. mars i et brev til Byggmesterforbundet med en avklaring i det spørsmål som er reist. Departementet slo fast at det «Med dagens bestemmelser om krav til lærebedrifter er det vanskelig å se for seg at en bemanningsbedrift vil kunne oppfylle vilkårene for å bli godkjent lærebedrift i fag hvor bedriften ikke har egen produksjon».

I etterkant har dette ført til at Adecco har trukket sin søknad og at man så langt kan innkassere en seier for de ungdommer som søker utdanning i yrkesfagene.

Men kampen er ikke ferdigspilt siden departementet dessverre i sitt brev åpner for at det «kan være hensiktsmessig å utrede nærmere om slike bedrifter bør kunne godkjennes som lærebedrifter». Kunnskapsdepartementet fortjener som nevnt honnør for at de raskt kom med en avklaring i saken knyttet til dagens regelverk, men det er unødvendig at de samtidig bidrar til fortsatt usikkerhet overfor de ungdommer som i fram-

*En god læringsarena forutsetter stabilitet og forutsigbarhet.
(Illustrasjonsfoto: P B Lotherington)*

tiden vurderer å velge yrkesfag. Dette fordi det substansielle i saken ikke er annerledes selv om den loven som definerer elevens rettigheter til læringsarena, er vedtatt før man på begynnelsen av 2000-tallet åpnet for fri flyt av innleid og midlertidig arbeidskraft.

Det er verken klokt eller hensiktsmessig at det fortsatt er usikkerhet i denne saken. Kampen fortsetter og bemanningsbransjen har mektige venner både i organisasjonene og i politiske miljøer. ■

Pust ut!

SUDOKU 0419

LETT:

2	7	4		9				
	5	1	6		8		2	
			1	2				
	1		9		4	8		2
7	8	2	5	1	6	3	4	9
9			2	8			7	6
4		7	8			2	6	1
5			7			4		3
	6		4	3	2		9	

VANSKELIG:

	9						2	
			4		5		9	
5			3	8	6			
					9			
4			2	3				8
			8			7	4	
						4	6	
8		5		6	4	3		
1	6		9					

GODT Å HØRE!

En byggmester søkte Nav om hjelp da den faste tapetserereren hans ble sjukmeldt. De hadde riktignok ingen med fagbrev, men sendte en som hadde vært ledig hele sitt liv, en lærer og en gynekolog. Etter ei uke ville Nav sjekke hvordan det gikk.

– Tja, sa byggmesteren, – den arbeidsledige feiret jobben med å drikke seg full, og læreren ville ha to ukers ferie, så begge fikk sparken. – Men gynekologen, da? ville Nav vite.

– Jo, han er et funn! Da han kom til kunden i går, var det ingen hjemme. Likevel greide han å tapetsere entreen gjennom brevsprekken!

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

1	6	8	4	3	2	7	9	5
5	2	9	7	6	1	4	8	3
4	3	7	8	5	9	2	6	1
9	4	5	2	8	3	1	7	6
7	8	2	5	1	6	3	4	9
6	1	3	9	7	4	8	5	2
8	9	6	1	2	7	4	8	3
3	5	1	6	4	8	9	2	7
2	7	4	3	9	5	6	1	8

VANSKELIG:

1	6	8	4	3	2	7	9	5
5	2	9	7	6	1	4	8	3
4	3	7	8	5	9	2	6	1
9	4	5	2	8	3	1	7	6
7	8	2	5	1	6	3	4	9
6	1	3	9	7	4	8	5	2
8	9	6	1	2	7	4	8	3
3	5	1	6	4	8	9	2	7
2	7	4	3	9	5	6	1	8

De to neste spennende temaene i Byggmesteren:

Batteriverktøy og ledningsløs fremtid

Stadig flere verktøy lanseres uten ledning. Vi prøver noen av de siste og sjekker om de virkelig kan klare oppgavene det trengtes ledninger til før.

MATERIELLFRIST: 7. MAI

Foto: Uldal

Dører og vinduer

Hvordan bestille og montere riktig? Hvilke hjelpemidler finnes til innsetting av tunge vinduer og dører?

MATERIELLFRIST: 6. AUGUST

DU BYGGER
RASKERE FERDIG

GJØR KUNDENE
FORNØYDE

GJØR DET
ENKELT

FÅ BEDRE
INNTJENING

BYGG I ALL
SLAGS VÆR

**Fabrikkmalt kledning fra Moelven.
Beskyttelse fra Jotun. Heftige saker.**

KLIKK HER
FOR MER INFO

Tømremester Thomas Brochmann

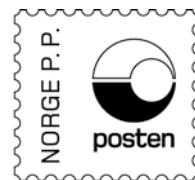
Fabrikkmalt kledning er et smart valg

Den blir grunnet med Jotun Visir og får et mellomstrøk med Jotun Drygolin Ultimat eller Jotun Trebitt. Det gir maksimal beskyttelse og lang holdbarhet. Kledningen får du i fargene og profilene du ønsker – levert på byggeplass innen kort tid. Det er vel smart?

Les mer på moelven.no/maltkledning

MOELVEN®

/NORGES STØRSTE NETTBUTIKK FOR BYGGMESTERE

Optimera og Montér gjør deg til en enda bedre byggmester, og på optimera.no kan du bestille alle byggevarene når det passer deg. Hent varene selv eller få dem levert direkte på byggeplassen.

- Alle byggevarene du trenger – 20 000 varer
- Alle varer vises med dine priser og rabatter
- Bestill transport direkte på nettet
- Flere nyttige tilleggsfunksjoner med byggmesteravtale og MinOptimera

optimera.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/

Montér

Du bygger – Vi tar oss av resten.